

Literatūra

RAŠTIJA

MENAS

MOKSLAS

NR. 238

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

PETRAS DULAKIS

SAULĖTOS SUTEMOS

I.

Susižavėjau ir užsikrėčiau... Kuo? Ar aš dabar žinau, kuo. Gal meilės romanais? Gal lengvų žodžių barstymu, kaip eglėšakiais ar žalumynais ant takų, kurio nors įvykio proga?

Tie meilės romanai eina ir eina gerų draugų laikraštyje. Atsidėjęs skaitau, taip. Apsalo mano širdis ir sukruto dešinės rankos pirštai. Tos meilės istorijos tokios pagaunančios, audringos įsiūbavo aprimusią mano jausmų jūrą. Subangavo ji ir liejasi iš krantų. Ėmė gyventi viskas, kaip tada, kaip anais laikais... Vaizdas po vaizdo varžydamiesi veržiasi.

Buvo daug žmonių, daug daug — visur, aplinkui. O gal nieko nebuvo. Taip, aš nieko daugiau nemačiau, tik ją vieną. Taip, tikrai taip, tik mudu buvom — aš ir ji. Oi, nesakykit, kad jos nebuvo, jeigu šandien nėra. Nesakykit...

Buvo pavasaris ir toks didelis, gražus sodas. Ne, ne, ne sodas, tai buvo parkas, o gal net šilelis. Bet aš jaučiau, kad sodas, taip, tikrai! Šiltai, ružavų žiedų kupetom šypsojosi obelys, kaip visada, kaip kiekvieną mielą pavasarį. Ir aviečių virbai stiepėsi patvoriais išsprogę, kaip kasmet, nuo amžių taip.

Aš vaikščiojau saulės nužertais keleliais, kai saulė praslinkdavo iš už debesų. Aš laukiau jos, tad debesų tikrai nebuvo. Taip, tikrai! O gal ir aš ten nebuvau, tik mano mintys. Ne, ne, nei mano mintys nei aš, o tik tai sapnas. Toks gražus, ružavas sapnas, kaip tų obelių žiedai. Ir toks trumpas, nepalyginamai trumpas, kaip akimirka. Nubudai, atsipeikėjai ir — nebėra. Viskas nušiuvo, pradingo... O man buvo daug, labai daug, taip, tikrai taip. Tai būtų didelė stora knyga, visas tomas. Gal net daugiau, negu tomas.

Ar jūs esate kada nors skaitę tikrą, idomų meilės romaną? O ar mylėjote kada moterį karšta, gyva meile? Taip, karšta ir gyva, visada jauna, nuolat degančia. Tokia meile, kur daug kančios ir maža vilčių...

O aš mylėjau... Kam? Ar aš dabar žinau. Ne, neklauskit! O tada aš žinojau? Ne, ne, nieko nežinojau, nei kada pradėjau nei kiek jų mylėjau. Tikrai taip. Net dabar tebesergu ta nepagydoma liga. Nėra baisesnės ligos, kaip meilė, tikrai, tikrai...

Bet vieną iš tiesų mylėjau. Čia jau neklystu, ne, ne! Ji buvo daili, jauna ir labai gyva, kaip trykštantis saulės fontanas. Argi tikrai ji buvo daili? Ne, gal ne taip aš pasakiau, ne, ne! Ji buvo žavi, nepagaunamai žavi.

Man buvo dvidešimt dveji, o ji tik aštuoniolika. Nei aš nei ji nieko nežinojome, tikrai nežinojome, nei ko mums reikia, nei kuo būsim, nei ką siekiam. Aš buvau pradėjęs nuo klieriko, paskum užsidėgiau medicina, po poros mėnesių mečiau. Tada įsikabinau į juridinį. O ji? Ji angeliškai skambindavo pianinu. Būdama lengvutė, liekna pabandė baletu. Nieko neišėjo ir dramos studijoj. Ne gabumai, ne. Ir noro buvo, didelio, karšto, tik suvalia blogiau... Kam jai pagaliau vis varginti ir varginti save, jei visi mokslai, net

AŠ SKRAJOJU

Kazys Binkis

Aš skrajoju linksma po beržynus
Drauge su sparnuočių pulkais,
Aš vainikais visa apsipynus,
Apsisiautus auksiniais plaukais.

Eik šenai į mane pasilsėtu,
Pasiguostų į miško pavėsį.
Paklausysi dainų negirdėtu,
Nematytų daiktų paregėsi.

Aš dainuosiu, kaip nieks nedainavo...
Tu pajusi galybę dainų
Ir krutinė nuvargusi tavo
Atsikvėps vėsumoje sapnų.

Uogienojų žalių tau vainiką nupinsiu
Ir šilkiniais rūkais apsupsiu...
Eik šenai, aš tave nuraminsiu,
Užliūliuosiu miškų ilgesiu.



MIKAS ŠILEIKIS — Ilustracija

meno, tokie sunkūs. Tikrai taip. Dabar ji panelė — tikra, visų garbinama, išdidi klebonijos panelė.

Abudu turėjome gerų dėdžių juodom sutanom. Ak, tie dėdės! Tokie mieli, malonūs, visus rūpesčius lengvai pasiimdavo. Kam dar mums sukti galvas? Na, ir tetos prisidėdavo, tikrai taip. Jos gal jautriau dar, jūs nežinote, ne, ne. Namuose retai — ten tik aimanos ir dūsavimai. Tėvai žiūrėdavo, kraipydavo galvas ir — kas bus? kas bus? Nuobodu, nejauku. Argi sakytumėt, kad ne? Dėdės laukdavo, gyva, linksma pas juos. Dažniausiai sustodavau pas jos dėdę.

Ir tasai sodas buvo josios dėdės. Senas senas sodas. Obelis taip sau, tarp kitko. Argi dėdei neužtekdavo vaisių ir uogų iš šalies? Gražiausių, sultingų vaisių, užsieninių rūšių — iš dvarų, polivarkų. Čia buvo daugiau parkas — pavėsis ir ramus poilsis po visų pastoracijos nuovargių. Už parko šilelis. Visur mudu apeidavom. Skubėjome, nes dienos tokios trumpos ir vasara kaip mat pražydi, o jausmų jausmų — pavasario potvyniai.

Ji eina šalia manęs... Ne, kas sakė, kad eina? Ne, ne eina, bet striuoksi, kaip voveraitė. Taip, tikrai taip. Pabėgęs į priekį, nubrauks krūmo lapelių žiupsnį, padaro grakščią piruetę ir sviedžia man į veidą. Jei pataiko, juokiasi, krykštauja besilankstydamas. Juokas toks skambus, kurstantis, per visas gyslas nueina, ligi pat paširdžių. Lūpos sodriai pravertos, sultingos, žydinčios. Saulės nušviestos dar daugiau brandžios, prisirpusios. "Palauk tu, pagundų pagunda, pagausiu...!"

Ji bėga, rimtai bėga ir pati tiki, kad tai rimtai. Smagu vyti. Aš nesiskubinu, nes žinau, kad vistiek pasiduos, tikrai. Juk tai kartoja, taip, kartoja. Ir ne nuobodu, ne, ne! Net nežinau, katro karštesnis prisiglaudimas ir katras aistringiau bučiuojam. Abudu uždusę, tikrai, ir abiejų širdys atsimuša viena į antrą, lyg viena bebūtų. Neatplėsdama lūpų ji sako... Ne, nesako, o tik gailisi. Žodžiai tokie duslūs: "Leisk, gana... Dėdė pamatys..."

Ak, kam čia dabar tasai dėdė, kaip rūgštuolis tarp saldūdinių. Po to jau ir ji eina, tikrai eina. Abu einam, susinėję rankomis per pusiaują. Nešamės į šilę, toliau nuo visų pašalinių. Pasamonej sustiprinančiai atsiliepia Dostojevskio posakis: "Meilė — dieviškoji paslaptis, todėl ji turi būti pridengta nuo žmonių akių."

Už šilelio tokie malonūs, minkšti papieviai.

Ar aš čia dabar kalbėjau ir ką nors pasakojau? Ne, ne, nieko nepasakojau dar. Tikrai, kad nieko. Gal širdis smarkiau tvaksėjo ir siela panoro pasiguosti... Ar buvo čia kas dabar šalia manęs, ar klausėsi, tikrai nežinau. Jei buvo, gal juokėsi, o man graudu, tikrai. Pasiutiškai graudu... Pagaliau vistiek. Pasiliko tik žodžiai, žodžiai ir žodžiai — banalūs, visaip išraityti. Širdis kalba kitaip, jos kalba kitokia.

Rodos prasitariau, kad man "graudu". Argi tiesa, argi viskas tuo pasakyta? Iš tikrųjų tai verkiau — gailiai, kruvinai. Bet nedrįsau tuo žodžiu išsireikšti. Toks jis menkas, daugumos suniekintas, kaip nuvalkiotas skuduras. Iš tikrųjų gal aš blioviau gyvuliškai, gal draskiausi kaip pasiutęs, kaip beprotis daužiausi. Nei vietos nei atramos niekur neberadau. Juk aš abudu juos užmušiau... Ne, ne, ne visai taip. Jie Dievą man tai tikrai užmušė — gyvą, kilniausią Dievą. Kasdieniškas, be atodairos visur Dievo kaišiojimas niekam neišėina į naudą. Ir pats Dievas suprasčiau, kaip išvėtytos pabiros. Karalius tik tolei didingas, žavus, kol nepasiekiamas, retai paraduose tematomas ar puošniuose paveiksluose. Kasdieniam jo tarnui gal jis prastesnis už prasčiausią žmogų.

Bet tada buvo momentas... Ypatingas, viso gyvenimo ir tikrosios laimės momentas. Taip, tikrai taip. Tik aš užbėgu, smarkiai užbėgu už visų įvykių. Tokia minties ir jausmų prigimtis — ji gaivališka. Jausmai blaško, nekantrūs; mintys žaibais tvyksi, o žodžiai velkasi paskui, kaip pasenęs, nukankintas čigono kuinas. Žodžiai ne tikslūs, melagingi, taip, tikrai taip. Toli gražu neišreiškia jie nei minčių nei jausmų sūkuriu. Reikia perskroستی žmogaus sielos vidų, pamatyti jos gelmes. Taip, viskas viduje sukuriais ir verpetais, o žodžiai reikalingi tvarkos, kad logiška būtų. Kokia pašaip! Logika ten, kur josios visai nėra. Audringoji meilė tai chaosas, pats didžiausias, ypačiai kai prarandama mylimoji ar mylimasis. Dėl to šaudosi žmonės, iš proto eina, arba vienuolyuose užsidaro, jei nesudoroja jų kalėjimai.

II.

Argi aš viską pasakiau apie tą momentą. Ne, žinoma, kad ne. Pirmiausia jis buvo liūdnas ir sunkus. Laukuose ražienos beliko, visur geltonos spalvos ėmė ryškėti. (Tąsa 2-am psl.)

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Ir kalendorius rodė, kad jau metas į universitetą — metas atsiskirti ligi Kalėdų...

Bet visai prinokęs buvo laikas viešai pradėti mylėtis, kad niekas iš pavydo nerodytų kaip į ištivirkėlius. Ar ji ko nors laukė? Ne, tuo tarpu ne. Bet galėjo laukti jau, tikrai. Mudviejų meilė laimino saulę, dangus. Švelniai, kartais audringai ošę pušys šilėlyje, aukštos, išsikerojusios palaukėj. Vėly vakarą šiurpulingai sukrankėdavo varnos išbaidytos. Minkštam papievy gėlės džiaugėsi ir linko. Jos daugiau nebeatsikeldavo iš pailgo įdubimo. Paupio krūmuose džiaugsmingai koncertavo paukščiai ir visai arti. Ten tylūs tylutėliai sėdėdavam ant kranto, įmerkę basas kojas į vėsinantį vandenį. Skendom visu-moj, visam pasaulyje ir patys savyje. Visur tik palaimą ir laimę teįautėm.

Bet vieno palaiminimo vistiek trūko dar. O tasai sunkiausias buvo. Kaip dabar praeiti pro dėdę ir nužengti ligi altoriaus? Kaip pradėti? Geros įžangos reikia, nes bloga visą turinį galėtų pagadinti ir mudviejų džiaugsmą kaip giltinę nusinešti.

Visaip sukom galvas, svarstėm ir nutarėm: juk dabar visvien draugėji negi gyvensim. Ateis pavasaris, o ligi to meto gal viskas savaime išsispręs. Gal ir dėdė kitaip apsigalvos. Dabartinis jo nusistatymas visai nepalankus man. Nekartą girdėjau, net mano akyse: "Nesimokai daugiau, Regina, ir gerai. Šešių klasių tau visai užtenka. Kam mergaitėms tasai aukštasai mokslas? Tik išlaidos bergždžios ir namams ir valstybei. Visa tai, kol vyrą gausi, o paskui — koks skirtumas mokytis ar nemokytis? Su mažiau mokytom net laimingesnės šeimos esti. O tu vyrą gausi, ir gerą! Tik nesiskubink ir nesikarščiuk per daug".

Tuos žodžius visada priimdavau, kaip man taikomus tiesiogiai. Net tiek mokytū nereikėjo būti, kad nesuprasčiau to įspėjimo. Tardamas "vyrą", dėdė nė maž nepažvelgdavo mano pusėn. Aš tai kategorijai, aišku, nepriklausiau. Kas aš jo gaspadorišku patyrimu — burbulas, laukų vėjas. Kažkoks idealistas, svajotojas. Kai tarė "vyrą", jis suprato praktiškai — gydytoją, inžinierių ar ministerijos tūzą, minkštam fotely aukštai sėdintį. Nei pyktis nei savo reputacijos pagerinti negalėjau, jeigu nuo jo priklausiau. Toks geras tasai dėdė, kad globojo mane, nuoširdžiai kviedavos atostogų metu. Bet nuo savo dukterėčios vistiek nuošaliai ir šaltai laikė. Tad aš pasirinkau aplinkinį, mano manymu, tikresnį kelią.

Svarbioji atsisveikinimo diena įvyko iš vakaro, šilėlyje. Nebuvo tokia maloni, jauki sutema. Lynojo. Neramios varnos lėpėjos iš gūžtų ir baugiu lėkimu krankė. Žodžių dabar daug, daug daugiau negu pirmiau, bet širdyje paguodos neprišidėjo. Drėgni josios veidai vilgė manuosius. Tai ne nuo lietaus, ne. Tikros kristalinės ašaros gaudžiais perliukais riedėjo ir pasiliedavo gausiai.

Nelauktai staigmena, tokia šilta šilta ir džiaugsmas begalinis... Ji nusiėmė nuo savo kaklo medalikėlį, pabučiavo jį ir uždėjo man. Grandinėle plonytė, sidabro, medalikėlis — skaidri burbuolytė, kaip josios ašara, tik keliskart didesnė. Viduje švenčiausioji Nekalto Prasidėjimo Mergelė. Regina labiausiai brangino tą dėdės dovaną. Ilgai džiaugėsi po savo vardinių ir visada laikė ant kaklo. Žinojau, kad jis šventintas, ir šventi žodžiai skaisčiais balandėliais kilo nuo jos lūpų. Uždėjo ir sako: "Petruti, visada nešiok tu jį, bučiuk ir atmink mane. Būk ištikimas man, kaip ir aš tau. Neilgai truks ligi pavasario, o paskum..." Prišoko, glaudžiai apkabino ir bučiavo. Bučiavo šiltai, iš gilumos, kaip žmona, kaip sesuo. "O paskum niekad niekad nebesiskirsim daugiau..." Ėmė

ir pridėjo, tikrai, tikrai taip. Šitie žodžiai giliausiai įsmigo man į širdį.

Išvažiavau apsvaigęs, kaip geriausiu vynu nugirdytas. Traukinys pukšėjo, lėkė, o aš vis vietoje. Net nugara atsisėdau į traukinio priešakį, kad ir visu kūnu ne taip greit nutolčiau nuo jos, nuo tų vietų, kur tiek daug gražiausių meilės išgyvenimų...

Daug dailių merginų sutikau mieste — universitete ir baliuose. Kitos pasirodavo nepalyginamai meilesnės ir gražesnės. Tvirtai atsispindavau prieš visas pagundas. Medalikėlis, kaip viduramžių riterio skydas, lengvai sutrupindavo taikliausias Amuro strėles. Dažnai spaudžiau medalikėlį prie širdies ir bučiavau. Bučiuodamas vis kartočiau: "Kur meilė, ten ir Dievas." Kažkur buvau išskaitęs. Pats pridėdavau: "Kur Dievas, Jo vardu prisieki, tokia priesaika šventa, per amžius..."

Tą žiemą ir mokiausi visai rimtai, niekur nesiblaškydamas. Dabar buvo tikslas, atsirado ateitis. Nauji rūpesčiai ir daug jų dėl būsimio bendro gyvenimo. Bet tokie lengvi, malonūs tie rūpesčiai. Dvasia pakilus, ir aš vis kaip su sparnais, nesiekdamas žemės. Visur šviesu, miela. Pasaulis toks gražus. Dievas artimas, geras, o Jo kūriny, Regina, visų nuostabiausias.

Su tais pat sparnais ir parlėkiau atgal, kai baigėsi pavasario semestras. Truputį nusistebėjau: tarytum kokia atmaina joje, taip, tikrai. Bet argi man gilintis, kai tomis pat akimis tebežiūrėjau. Nei iš šio nei iš to kartą sakė man:

— Ar tu esi kada nors jodinėjęs? Ar patiko?

— Žinoma, kad esu! Naktigonių jodavom. Bet patikti nelabai...

— Kodėl?

— Plaučius sukratydavo ir strėnas pritindavo. Man jau dviratis kur kas malonesnis.

— Matyt be balno jodavai?

— Kokia tu juokinga: naktigonių ir su balnu!

— O amerikoniški balnai labai patogūs...

— Net amerikoniški?

— Nagi pas dragūnus...

— Taigi čia kariuomenė, taip ir reikia.

Kažkaip drumzlinai, su nuosėdom baigėm tą dialogą. Ne aš, bet ji. Tatai jau pastebėjau, tikrai pajutau. Negreit po to susiradom laisvą, natūralų žodį. Teisinosi, kad pavargusi, kažkodėl nuotaiką pametusi. Su užuojauta pasakiau: "Eik, atsigulk ir bus geriau". Visai patenkinta nuėjo. Dar pabučiavo nueidama: "Koks tu geras!"

Tasai gerumas, kol nuslinko miglos nuo akių, o gal dar tamsesnės sutirštėjo. Tvakas užgulė nuo tos dienos, kai po pusryčių prisistatė dragūnų kapitonas, pirmojo eskadrono vadas. Atėjo dviem žirgais. Kodėl dviem, jei antrojo jojiko niekur nematyti? Žirgus pririšo aikštėje, ties paradinio klebonijos prieangiu. Grynakraujai trakėnai. Laibos, stangrios kaip eiklių briedžių kojos. Plona, švelni, virpančiom gyslom oda. Akys žvitrės, kaštaninės. Neramūs stovėti. Nuolat pokši kojom į suplukta aikštės apvažiavimą. Kapitonas lieknas, tikras raitųjų lenktynių varžovas. Jis žvalus, pasitikįs savimi. Pentinai žvangą, kaip sidabriniai varpeliai, per atlaidus iškeliami prie didžiojo altoriaus. Batų aulose visos kilimų gėlės mirguliuoja, kai stangriai žengia per saloną.

Ilgai laukti jam neteko. Bematant išbėga Regina pasirodusi. Dėdė šypsosi, patenkintas: "Tik žifūrė, šarka, tu man vėl nepasivėluok pietų!"

Išėjo... Linksma, judri nulėkė. Žirgai iš vietos pagriebė risčia. Grakščiai pamojav ranka mums, stovintiems atviram prieangy. Dėdė tuo pat atsakė. Manoji ranka nepakilo. Mėslungis ėmė traukti ją. Sunku pasidaryti ir krūtinę.

— Ar seniai taip?

— O, jau senokai! Kai tik pašalas nuėjo, tai ir pradėjo... Bet tu matei, paste-

bėjai, kaip šauniai joja jau? Tikras kazokas! Gabi mergaitė...

Didžiavosi dėdė ir nejautė, kaip jo žodžiai drasko man širdį. Juo tolyn, juo daugiau. Jausmai kaitaliojosi su mintimis, Klaikus nerimas brovėsi, siaubė. Tik dabar šovė man į galvą, kodėl ji susidomėjusi dragūnais ir kodėl buvo pradėjusi pokalbį apie jojimo malonumus. Keistos mintys ir tokios anemiškos, kaip daržovių daigai netinkamam rūsyje, sproginėjo iš visur. "Argi tai tiesa, kad gamta ir aistringa, įdomi moteris nepakenčia atsiradusios tuštumos? Kam aš ją tada palikau? Reikėjo pasiimti drauge. Bet kaip? Argi galėjom mes taip iš nieko pradėti gyventi? Pagaliau visa tai jau praeitis... Bet dabar, kas dabar? Aišku, kad reikia veikti. Gal ne vėlu dar? Ir veikti skubiai, energingai. Bet kaip? Nuo ko pradėti? Kur ta logika ir teisiniai pagrindai?"

Kariuomenė, karininkai ir tie liekni raitininkai, demonstratyviai žvangėdami savo pentiniais, niekada nekėlė ypatingo mano dėmesio. Buvo žmonės ir tiek, kaip visi valstybėj, su savo pareigomis, organizacijomis ir būdingu jiems gyvenimu. Tarp karininkų turėjau gerų draugų. Malonūs, linksmo būdo vyrai. Išmesdavom susitikę po stikliuką. Tiesa, gal aš juos daugiau mėgdavau, negu kitus mūsų visuomenės atstovus. Jie niekad nesirodėdavo surūgę ir smulkių kasdienio gyvenimo rūpesčių kankinami. Bet dragūnų nepažinau dar ir visai nesidomėjau jais, nors nelabai toli nuo to miestelio. Jų pulkas stovėjo už kelių varstų, valstybės nusavintam dvare. Dabar visa mano būtybė nukrypo į dragūnus, ypačiai į tą kapitoną. Prisiminiau — visam miestely garsiai kalbėjo — apie jų triukšmingus, labai įdomius pokylius, apie gražiausias moteris, sukviečiamas ten. Kuri aplenkta būdavo, lyg raupsuota pasijusdavo.

Pietų metu susikriunto ir dėdė. Nervingas, numintais pusbačiais tapsėjo valgomajam, žiūrėjo pro langus ir vis aikčiojo: "Na, kur ji dabar būtų? Kodėl taip ilgai negrįžta? Juk sakiau išjojant..." Abudu paniurę nuolat pažvelgdavom į didžiulį senovinį, kaip senas baldas, laikrodį, užgriozdinusį visą kampaną. Tik-tak! Tik-tak! kietai, aiškiai kalė misinginė švytuoklė. Atrodė, kad tikra lėkštė kabaldžioja ant ilgos misinginės liniuotės pritvirtinta. Ilgoji rodyklė, nors ir žemyn nuo pirmos slinko, tačiau kažkaip sunkiai, labai iš lėto. Valgomajam protarpiais prasmukdavo teta, dėdės sesuo. Brazdėdama bufete ar besitvarkydama apie stalą, pasūdydavo dar. Kaip ant opios žaizdos užberdavo druskos.

— Kiek kartų sakiau tau, klebone... Kas gi matė išleisti vieną mergaitę ir dar su jaunu kapitonu! Mergaitėms jodinėti? Na, na! Oi, nebaigsis geruoju tas pasijodinėjimas, nebaigsis... Paminėsi mano žodį!

Dėdės galva smarkiau kratesi. Jis sustodavo tapsėjęs.

— Liaukis tu, Pranciška, su tomis mergaitėmis! Kokia ji tau be mergaitė? Ji pana kaip reikia — suaugusi, savarankiška...

— Na, na, gerai...

Išsmukdavo iš valgomojo teta, nusinešdama ir savąją nuomonę.

Įprasta buvo pietus valgyti kartu. Svarbiausia dėdei nustatyti laiką pavalgyti ir tuojau atsigulti. Tai jautriausias jo dalykas. Sakydavo: "Saugok savo sveikatą, nes ji brangiausias turtas. Kai žmogus sveikas, tai nėra jam nieko sunkaus ar nepakeičiamo. O sveikatai svarbu punktualumas, kad viskas savo laiku ir su saiku."

Nesulaukę sėdome prie stalo. Tylom, be garsių srebimų, be peilių tarškojimo slinko pietūs. Sunkiai, negyvai baigėsi jie. O dėdė per pietus bene įdomiausias būdavo. Visada žaismingas, visada mėgdavo pajukauti ir vienu kitu sąmoju pasirodyti. Kitiems irgi patardavo: "Per pietus niekada nereikia nei susimąsciusiam būti nei susiraukus, nes kenkia apetitui ir geram (Esa 3-čiam psl.).

SUŽADĖTINIŲ PRAEITIS

Iš apysakaičių rinkinio "A Kiss in the Dark"

Mano draugas tarė:

— Paprastai sunku tikėti nepaprastiems sutapimams. Mes juos dažniausiai priskiriame lakiai vaizduotei, o vis dėlto ir gyvenimo tikrovėje pasitaiko jų ne blogesnių, kaip romanuose.

Štai vienas nuotykis, apie kurį ir aš manyčiau, kad jis neapsiėjo be vaizduotės pagalbos, jei tik pats nebūčiau pergyvenęs.

Tai buvo ne per daug seniai. Aš tarnavau kariuomenėje. Kartą vakare mes, kariūnai-aspirantai, gulėjome lovoje ir plepėjome — apie sutuoktuves, sužadėtuves ir sužadėtines. Vieni manė, kad sužadėtinės turi būti skaisčios, kiti — kad jos tokios negali būti, nes visos turi šiokią ar tokią praeitį, tik ji mums dažniausiai nežinoma, ir tuo būdu mes apviliame patys save.

Aš buvau pastarosios nuomonės šalininkų tarpe ir tariau:

— Galiu jums papasakoti nuotyki, kurį turėjau vykdamas kariuomenėn.

Aš ėmiau pasakoti.

O tas nuotykis toks.

Vykdamas kariuomenėn, sustojau K mieste. Reikalų turėjau mažą, pažįstamų ar draugų — nė vieno. Vakare sėdėjau viename mažame viešbučio kambarėlyje ir nuobodžiavau. Jau maniau eiti gulti, tik staiga įsgirdau švelnų moterišką balselį už sienos niūniuojant dainą. Moteris už sienos! Kad ir kokia ji būtų, vis tiek geriau negu nieko, — tariau sau. O kaip su ja susipažinti? Paėmiau kortelę, plunksną ir parašiau, kad esu nuostabaus dainavimo sužadėtas ir labai norėčiau susipažinti su pačia sirena... Po valandėlės tarnaitė atnešė atsakymą: nieko prieš.

Kai atvėriau gretimą kambario duris, pamaciau liekną, šviesiaplaukę mergytę — visai gražutę. Ji mane sutiko labai meiliai, o netrukus buvome geriausi draugai. Žinojau, kad ji pradžios mokyklos mokytoja, kad kelią iš vienos vietos į kitą, kad susižadėjusi ir sužadėtinį labai myli, kad rudenį būsiančios vestuvės...

Ant stalo stovėjo butelis vyno. Ji šypsojo mėlynomis akimis, rausvomis lūpomis ir pasakojo. O aš galvojau: sužadėtinė, po velnių, ir myli, — aš jokių šansų neturiu, vadinasi... Ji pastebėjo mane pasikeitus ir paklausė:

— Kodėl taip susimąstėte?

Aš atsakiau:

— Truputį liūdna: šį vakarą tikėjausi linksmiau praleisti. Jūs labai meili, mane iš karto sužadėjote, o čia sužinau, kad esate susižadėjusi ir laimingai mylite...

— Ar dėl to reikia liūdėti?

— Taip, man reikia...

— Na, nenusiminkite...

Ji pakėlė stiklą prie lūpų. Į meilės sveikatą! Mes išgėrėme. Po to išgėrėme į jos sužadėtinio, į jos būsimos šeimos ir t. t. sveikatą, o mano ranka pamažu apkabino jos liemenį. Tada tariau: į jūsų lūpų sveikatą! Ir pabučiavau ją į pat lūpas, o ji — atsakė pabučiavimu. Toliau viskas ėjo savo keliu... Aš palikau nakvoti jos kambaryje. Ryčą ji meiliai su manim atsisveikino ant visados, ir tuo šitas mižytis nuotykis baigėsi.

Kai baigiau pasakoti, greta gulįs kariūnas paklausė:

— Kaip ji atrodė?

Aš apibūdinau.

— Jos vardas?

Aš pasakiau.

— Pavardė?

Pavardės nežinojau.

— Iš kur į kur kėlėsi?

Tą žinojau, ir patenkinau jo smalsumą. Tik tada pamaciau, kad atsitiko kažkas negero: draugo veidas staiga išbalso, kaip,

SAULĖTOS SUTEMOS

(Atkelta iš 2-ro psl.)

virškinimui. Į sveikatą neina." Išganingų gerų senųjų laikų ponijos receptai.

Ilgoji laikrodžio rodyklė jau triskart po penkiolika buvo nuslinkusi, kai dėdė nuėjo popietinio poilsio. Nežinau, ar jis turėjo tokį palankų ir ramų, kaip visada. Aš bent nei nemėginau tuo poilsiu susirūpinti. Kaip miriop pasmerktas laukiau jos. Laukiau ir kartais raminausi: "o gal ne viskas baigta jau, gal klystu aš, gal čia perdėtas mano jautrumas ir aklas pavydas? Akliems jausmams užvaldžius sąmonę, lengviau pagadinti nekaip pataisyti tą reikalą".

Vakarop pasirodė. Visa nuraudusi, sujaudinta šovė pro šalį, lyg toje vietoje koks stulpas stovėtų. Mano žodžiai, alkantiškos, vijosi ją: "Regina, kodėl nebesustoji?" — "Labai pavargusi... Vėliau..." O vėliau girdėjau, aiškinosi dėdei: žirgas pametęs pasagą. Nebuvę galimybės pakeisti kitu. Tekę pėsčiai grįžti...

— Kam taip toli joti?

— Kad smagu, dėde. Pamėgintum ir tu. Nei nepamatai kaip nuleki. Žirgai tokie puikūs, lengvi... Ak! Pakeliui viskas mainosi, mirga... O koks malonumas mišku joti... Tu, dėde, tikrai nesuprasi...

Ji tysauja pasimėgaudama. Žodžiai atrodo nuoširdūs, — nekaltu atvirumu jie skamba. Žavus nusišypsojimas dar visai pavergia dėdės širdį. Atlaidžiai su plaštaka paploja per jos skruostą.

— Na, na, žiūrėk tu, mano žebenkste, kad kitą kartą savo galvelės nepamestum!

Man tuo tarpu, kaip netolimoj kalvėj, kala smilkiniuose: "Meluoja! Me-luoja! Kodėl jos akys vis kreipiamos į šalį? Kodėl toks ypatingas susijaudinimas? Neįpratusi dar suvaidinti tinkamai".

Po vakarienės vis dėlto užkalbinau. Jaučiau, kad drebuliai siaubia ir balsas nesavas. Tvardžiausi kiek išgalėdamas.

— Gal eisim pasivaikščioti?

— Ne, šįvakar ne! — ramiai, bet griežtai pasipriešino.

— Prisijodinėjai?

— Oi, prisijodinėjau ir prisivaikščiojau... — vėl tysaudama ėmė vaizduoti savo nuovargį: — Ir atsitik tu man taip...

Matau, kad guviai suka į šalį. Iš karto pristabdžiau.

— O kas geriau patinka: ar naujasai sportas, ar to sporto instruktorius?

— Kas gi čia dabar? Kokie klausimai? — išplėtė akis ir tarytum sargybinis poste budriau pasitempė.

— Visai natūralu, Regina. Jau kelios dienos kaip atvykęs, o tu man nieko nepasakoji apie tai. Net laiškuose nei vienu žodžiu neprasitarei?

— Nespėjau dar... Visai neseniai susipažinau su kapitonu ir pasiūlė.

"Me-luoja! Me-luoja! Kažką slepia. Mano įtarimas tikras", — dar smarkiau ėmė kalti.

— Bet pasisakyti jau galėjai...

— Ir pradėjus buvau, bet tau nepatiko.

— Kaip tai nepatiko?

— Nagi apie plaučius ir strėnas kažką nukalbėjai...

— Regina!..

maniau, tik romanuose gali išbalti, o pro lūpas išspruko:

— Tai buvo... mano sužadėtinė.

Tą vakarą jis daugiau nieko nebekalbėjo. Tik po kelių dienų paspaudė man ranką ir tarė:

— Dėkui, dabar žinau, kokia ji mergaitė.

* *

— O kuo tai baigėsi? — paklausiau.

— Nežinau. Juk kiekvienas protingas žmogus turėtų sutikti su tuo, kad jo sužadėtinė, taip pat kaip ir jis, turi šiokią ar tokią praeitį. Tikėsime, kad tai pasi- baigė ne persiskyrimu, o šauniomis vestuvėmis.

— Tikėsime, — aš sutikau.

BORISAS GODUNOVAS

(Tęsinys)

C a r a s

Nusimeta jojiką kartais žirgas, Sūnus ne amžinai tėvelio valioj. Tik neatleidžiamu mes griežtumu Suveržti liaudį galim, Jonas manė — Audrų tramdytojas, protingas caras. Taip manė irgi jo žiaurus vaikaitis. O ne, nevertina malonės liaudis: Daryk jai gera — nesulauksi ačiū; Bet plėšk ir bausk — nebūsi jai blogesnis.

(įeina bajoras)

Kas ten?

B a j o r a s

Svečiai iš tolo, kitataučiai.

C a r a s

Einu priimt; Basmanovai, palauki, Pabūki čia: man su tavim dar reikia Kiek šnektelt.

(išeina)

B a s m a n o v a s

O, kokia gili dvasia!

Otrepjevą prakeiktą suvaldyti Teleidžia Dievas jam, ir daug, dar daug Naudingo Rusijai jis padarys. Nepaprastos svarbos mintis jam kilo. Ataušti jai nereikia leist. Ir man Šypsosis ateitis, kada ragus Jam teks nulaužti kilmingai bajorijai: Kautynėse varžovų neturiu;

Prie caro sosto atsistosis pirmas... Ir gali būt'... Bet koks ten keistas alasas?! (Sąmyšis. Bajorai, rūmų tarnai netvarkin-

gai laksto, susitinka, pasišnabžda)

(Bus daugiau)

— Žinai, Petrai, jau ir tu pats pradėsi man nebepatikti.

Skubiai užčiaupė man burną. Erzli, piktoka pasidarė. Aš iškvėpiau giliausią oro įtraukimą ir pasigailėjau: "Kurgi tasai palaimintas mano angelas nuplasnojo?"

— Ko tu čia dabar kabiniesi? Kažkas tave pakeitė ir, žinai, blogojo pusėn. Jei dabar toks įkyrus, tai kas gi būtų buvę tada...

— Kada? — nekantrumas įsiterpė.

— Nagi po vestuvių. Juk rengėmės? Laimė, kad tai neįvyko dar. Visai visai nesu dar pažinusi tavęs. Kodėl aš nekamantinėju: kaip gyvenai ir ką darei ten mieste?

— O kodėl? Nebeįdomu jau?

— Aš kantri, ne smulkmeniška. Ateis laikas ir tu pats pasipasakosi, kas įdomesnio. Smulkmeniškumas, nuobradus knisinėjimas kito sieloj niekada nepripasidėda prie geresnio bendrojo sugyvenimo.

— Iš kur tokios gilios tiesos staiga?

— Nesijuok, aš visai rimtai. Pereitą žiemą daug skaičiau, atsidėjusi buvau užgulusi ant dėdės knygų.

— Bet įdomiausi vis dėlto žmonės? — aiški ironija prasiveržė, ir ji pagavo tikrąją prasmę.

— Jeigu tu taip kvailai prisikabinai dėl to kapitono, aš tau atvirai pasakysiu: taip! Jis nėra eilinis pilkasai žmogus ir tikrai automatas, įvilktas į puošnią uniformą, kaip jūs iš anksto esate nusistatę vertinti karius. Jis labai inteligentiškas, plačių pažiūrų, ne toks smulkmeniškasis, šviesus ir įdomus žmogus.

— Aš tikiu: munduras ir pentinai ne vieną moterį apsvaigina.

— Ne, ne, aš ne iš tokių! Patarčiau ir tau arčiau susipažinti su juo. Visai kitaip intum žiūrėti.

— Ačiū už patarimą! Pabandysiu...

(Bus daugiau)

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ KALBA

Angliškųjų skolinių žodynas

(Tęsinys iš Nr. 109)

adžestyti (to adjust), sutvarkyti; nustatyti; pritaikyti. — Nešu, nešu tą savo radiją **adžestyti**, o kaip birbia, toip tebebirbia; sako, kad **štoro saina** kalta; mat, aš ant **štoro** viršaus gyvenu.

afideivitas (affidavit), patvirtintas priesaika ir parašu pareiškimas. — Pirmiau prie **inkam taksų** išpildytos **blankos** reikalaudavo ir **afideivito**, bet dabar jau nebereikalauja, tai nors tiek mažiau **trubelio**.

agentas (agent), įgaliotas asmuo veikti įgaliotojo vardu. — Nusipirkau **biznį**, tai dabar neatsiginu visokių **agentų**.

agentauti (to act as an agent), veikti kito žmogaus ar firmos vardu. — Jis visą savo gyvenimą **agentauja**: laikraščius užrašinėja, knygas, britas ir **džiūvelrį** pardavinėja.

agli (ugly), negražus; nešvankus; bjaurus. — Jei ir kelias **auzas** jis turėtų, aš vis tiek už tokio **agli** vyro neičiau. O, ta tavo **stori** yra **agli**, šėm an jū.

agresorius (aggressor), puolikas, kuris pradeda ginčytis, muštis ar svetimus kraštus grobti, jei tik pasidaro tiek galingas, kaip pvz. Hitleris. — Prieš karą **agresorių** buvo trys, dabar tėra tik vienas.

agrijmentas (agreement), sutartis, sulygtis, sutikimas. — Per vėlai atėjai mano **auzos** pirkti: jau padariau **agrymentą** su kitu **kostumeriu**. Su bolševikais **agrymento** jokio negalima padaryti.

aibėčiu laif, **aibėt jūr laif** (I bet you life, I bet your life), kertu lažybų iš savo gyvybės, einu lažybų iš tavo gyvybės. — **Aibėčiu laif**, kad šarkis šitą **jaitą** šiuor išvynys. **Aibet jūr laif**, kad arklių ar šunų **reisai** yra tik **reketa**.

aiolis (highball), su sodos vandeniui atmiešta degtinė, paprastai duodama aukštose stiklinėse. — Gerk **aibolį**, jei **strėit viskės nelaikini**, ba **aibolį** visos bobos labai **laikina**.

airišis (irishman), airis, airių tautybės žmogus. — Aš sakiau ir sakysiu, daktare, kad **airišiai** nieko daugiau nežino, kaip tik bažnyčią, politiką ir **saliūną**. Jau geriau tuščią **auzą** laikyti, nekaip **airišiams išrenduoti**. Tiems **airišiams** Čikagą bevaldant, jau visur tik **dortas**, **garbičius** ir **džiunkas**.

aisbaksis (icebox), ledainė. — Ar skaitei **peiperiuose**, kad **aisbaksy** du vaikai nutroško?

aismonas, **aismenas** (ice-man), ledininkas; ledo pardavėjas; ledo išvažiotojas, pristatytojas. — Kažkas šiandien su **aismonu**, kad taip ilgai ledo neatveža. Ar girdėjai, kad prie **Keidės aismenas** prisitaisė? Sako, kad paskutinė jos **beibė** gyvas **aismenas**.

aiivė (highway), vieškelis, svarbiausias ar didžiausias kelias. — Amerikos **aiivės** jau visos **išcimentuotos**. Čia plati **aiivė**, **Džio**, tai gali **draivyt** užsi-merkės.

akáuntas (account), sąskaita. — Kai per **dipresiją** bankas **užklioza**, tai visus mano **akáuntus** tie rupūžės **krukai** nusinešė.

akáunteris (accountant), biznio sąskaitų peržiūrėtojas, patikrintojas. — Gero **biznio akáuntus** peržiūri tik geri **akáunteriai**.

akiurātnas (accurate), griežtai tikslus; rūpestingas; tvarkingas; tikras. — Aš **runinu** tokią mašiną, kurią **runydamas** turi būti labai **akiurātnas**. Vaideli, tai **boisas** labai gražus, bagotas ir **akiurātnas**, tai kodėl gi tu nenori už jo eiti?

akiūzinimas (accusation), kaltinimas; apkaltinimas; laikymas kaltu. — Su tokiais bergždžiais **akiūzinimais** jie tau nieko nepadarys, nebijok.

akiūzinti (to accuse), kaltinti; apkaltinti; laikyti kaltu. — Tu geriau **netrajyk** manęs **akiūzinti**, ba apskysiu už **laibel**.

akras (acre), 43,560 ketvirtinių pėdų, arba 4840 ketvirtinių jardų, žemės plotas. — Pirkau **farmą** su 200 **akrų** žemės, nauja **barne** ir dar gana gera **auza**.

aksidentas (accident), nelaimingas atsitikimas; nelaimė (taip dažniausiai lietuviai supranta **aksidentą**, kurį jie dažnai ir trumpiau pasako: **eksident**; žr. **eksident**).

akšinas (auction), varžytinis išpardavimas, išpardavimas per varžytynes; viešas išpardavimas. — Lekiu į Klaino **štorą**, ba te viską išparduoda ant **akšino**.

akšins sėl (auction sale), varžytinis išpardavimas, išpardavimas per varžytynes; viešas išpardavimas. — Pirk per **ak-**

šins sėl, tai gausi geriausių **bar-**
genų.

(B. d.)

Dr. Al. Margeris

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

• Visų rūšių apdraudos asmenims ir biznio įstaigoms. • Finansavimas. Draudžiu ir perdraudžiu visose draudimo bendrovėse.
JONAS KIRVAITIS, Gen. apdraudų brokeris ir savininkas
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
5900 So. Ashland Ave., Chicago 36 Ill. Tel.: WA 5-5671—Rez. HE 4-4033
Darbo val.: kasdien 9:30—4:30; be to, pirm. ir ketv. 6:00—9:00 vakarais.

LIETUVIŠKA GĖLIŲ PREKYBA



"PEOPLES FLORIST"

Meniška atliekame visokius gėlių užsakymus:

- ★ VESTUVĖMS
- ★ VARDINĖMS
- ★ KRIKŠTYNOMS
- ★ LAIDOTUVĖMS

Savininkas R. ir O. HOMKO

1850 West 47th St.

Lafayette 3-1786

SUTVARKYKITE LAIKŲ SAVO AUTOMOBILĮ

STASYS DAPKUS

3255 SO. UNION AVENUE

Tel. CALUMET 5-1127

Prityręs mechanikas, turįs moderniausius įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja



motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alyvą. Dirbtuvė yra 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui.

FATHERS and SONS CAN SERVE TOGETHER

IN THE

GROUND OBSERVER CORPS



A boy and his dad can work together for their country's security as civilian volunteer plane spotters. Together you can serve two hours a week to fill a vital job in our air defense network. Your time and effort can help lessen the threat of air attack on this country, and your eyes and ears can give early warning if this attack ever comes.

Wake up! Sign up! Look up!

JOIN THE

GROUND OBSERVER CORPS

CALL OR WRITE CIVIL DEFENSE

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvietai sutaupyta dolerį
- ★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojo
- ★ Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. Vlginia 7-7747



G. Orwell mirties sukakties proga

Šįmet sueina penkeri metai nuo vieno didžiausių mūsų laikų rašytojų ir visuomenės kritikų George Orwell mirties. Minėdama šią sukaktį Vakarų Europos spauda pabrėžia, kad dar ir šiandien Orwell nėra pilnai supastas ir todėl tam tikra prasme nepopuliarus. Kai kurios reakcinės grupės bandė panaudoti Orwell kūrybą propagandos reikalui, bet tatau nedavė laukiamų rezultatų, nes pajuokdamas komunizmą jis žiauriai pajuokia ir Vakarų valdančiąją klasę. Tie, kurie literatūroje ieško skamblių šūkių savo politikai pateisinti, Orwell raštuose jų nemažai randa ir prieš save. Tuo aiškinantis tam tikras santūrumas, kuriuo priima Orwell'o kūrybą buržuazinė visuomenė. Turint šį faktą omenyje, norisi galvoti, kad George Orwell pilno įvertinimo susilauks tik tolimoje ateityje, tada, kai dabartinis pasaulio politinis susiskirstymas bus jau nebeaktualus, kai jis pasidarys tik iš vadovėlių pasisavinama istorija, kai žmogaus nervinių centrų neardys savo tikrosios prasmės nustoje "izmai" ir kai literatūra bei kiti menai vėl ataras savo esminę paskirtį.

I lietuvių kalbą yra išversta tik viena G. Orwell apysaka — "Gyvulių ūkis" (Animal Farm). Vertimą padarė žinomas rašytojas F. Neveravičius. Apysaka lengvai skaitoma. Vadovaudamiesi lygybės idėja vieno ūkio gyvuliai sukykla prieš savo šeimnininką, išvaro jį ir pradeda patys valdyti. Pradžioje viskas vyksta gana sklandžiai — visi jaučia laisvės vėją, kurį atnešė revoliucija ir kantriai aukojasi visiems sunkumams nugalėti, kad tik negrižtų senasis šeimnininkas. Gyvuliai džiaugiasi mintimi, kad nusikratė skriaudėjų. Jie visi lygūs ir laisvi. Bet ilgainiui kiaulės pasiskelbia lygesnėmis už kitus gyvulius, slap-tai išsiauklėja naują šunų kartą ir jų pagalba įveda ūkyje diktatūrą, diktoduamos visiems kitiems gyvuliams.

Sunku būtų sugalvoti aštresnę satyrą prieš visa tai, kas vyko po revoliucijos Sovietų Sąjungoje. Sunku būtų taip pat žiauriau pasijuokti iš viso darbininkiško ir proletariško judėjimo, kuris būdingas praėjusio ir šio šimtmečio Europai. Sunku būtų laukti kitokios pabaigos, kaip senojo šeimnininko sugrįžimo ir vėl senos tvarkos ūkyje grąžinimo. Bet įvykiai gyvulių ūky palieka kai kurias psichologines pasekmes. Buvęs šeimnininkas mato, kad grįžęs, jis vargu, ar galės sutvarkyti laisvės paragavusius gyvulius. Tad ima tartis su kiaulėmis, kurios faktinai tęsia jo pačio anksčiau praktikuotą tvarką.

Autorių apysaką ir baigia derybomis tarp žmonių ir kiaulių. Kai jie visi susėda prie stalo, tai pro langą sunku atskirti, kur žmonės, o kur kiaulės.

Bet žymiausiu G. Orwell veikalu tenka laikyti jo "1984". Romano veiksmas nukeltas į būsimus 1984 metus. Priešrevoliucinį laikotarpį ir pačią revoliuciją, kuri privedė prie tų laikų santvarkos, atsimena tik labai mažas Londono žmonių skaičius. Vienas kitas priemiesčio valkata, vienas kitas visuomeniniame gyvenime nedalyvaujantis senis. Visi kiti žmonės yra pilnai įaugę į naują santvarką ir laiko ją natūralia. O toji santvarka, tai aukščiausias diktatūros, kuri kontroliuoja ne tik žmonių politinius veiksmus, bet ir mintis, įsikūnijimas. Plačiai išsakota auto-

matiška sekimo aparatų sistema lydi valstybės pilietį visose aplinkybėse. Kur jis benu-eitų ką bedarytų ir ką begal-votų, viską raportuoja partijos kontroliuojami aparatai. Kai vyriausiam veikėjui pradeda patikti viena raštinės mergina, tai kad ir kaip jis maskuotų savo jausmus, partija apie tai žino. Jos aparatai tiksliai už-registruos, ar besivystantis ro-mansas nenukrypo nuo parti-jos nustatytos linijos.

Partijos linija ir tuo pačiu pagal jos direktyvas sufor-muota visuomenės pažiūra į meilę yra paprasta: mylima tam, kad apsivedus; vedama tam, kad vaikus gimdytų; vai-kai gimdomi tam, kad būtų

teikiamas valstybei prieauglis ir t. t.

Naujosios santvarkos žmo-gus jausmų sferą suprastino iki priežastingumo dėsnių. Kai žmona kviečia vyrą į lovą, tai ji tik žino pasakyti, kad parti-ja iš kiekvienos šeimos reika-lauja vaikų ir kad reikia pra-dėti juos gaminti.

Vyriausias romano veikėjas savo meilišką avantiūrą su įs-taigos tarnautoja baigia labai liūdnai. Juodu neturi teisės vienas kitam patikti, jeigu tas patikimas yra tik dėl pačio pa-tikimo, sučiumpami "in flag-ranti" ir atitinkamai nubaud-žiami.

Psichologinę atmosferą au-(Tęsinys 6-me pusl.)

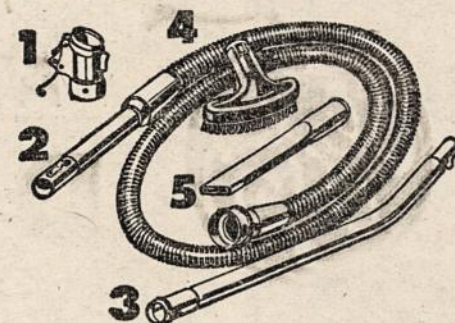
Now at SOLTIS

Here's your chance to

SAVE \$12⁹⁵

A complete Hoover Cleaning ensemble for the price of the Cleaner alone

Special limited offer...you get this complete set of cleaning tools **FREE** of extra charge!



when you buy this new Model 115

HOOVER

TRIPLE-ACTION CLEANER

About Model 115 Hoover

The ideal cleaner for the modern housewife. Lightweight, compact, easiest to use and to store but every inch a Hoover. Has Hoover's famous Triple-Action cleaning principle—it beats, as it sweeps, as it cleans. Gets the deep down grit that other cleaners leave imbedded in the pile. Its gentle vibra-cleaning gives greater life to your floor coverings, keeps colors fresh and new looking much longer. Cleaning tools easily attached.

About the Cleaning Tools

For all above-the-floor cleaning. Help cut your cleaning time in half. Set includes—

- 1 Converter for quick, easy attachment of hose and tools.
- 2 Long lightweight, flexible hose.
- 3 Extension tube.
- 4 Brush for cleaning and dusting upholstery, drapes, walls, bare floors.
- 5 Crevice tool for furniture, radiators, etc.

SOLTIS

HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Veikalas, kuris visiems patinka

Ar "Mažasis Don Camillo pasaulis" yra prokatalikiškas?

"Mažojo Don Camillo pasaulio" autorius Giovanni Guareschi yra neblogas rašytojas. bet dar neblogesnis juokdarys. Humoristine forma pa-
vaizduodamas viename Italijos užkampy vykstančią kovą tarp lokalinio komunistų partijos skyriaus sekretoriaus ir vietos katalikų klebono, jis labai vykusiai pasijuokė iš abiejų. Bet katalikų viršūnės kažkodėl veikalą pradėjo girti. Bema-
tant jis buvo išverstas į eilę svetimų kalbų.

Kai pagal tą veikalą buvo susuktas filmas, kuriame klebono vaidmenį atliko pasižymėjęs prancūzų komikas, daugelio kitų antikatalikiškų ir antibažnytinių vaidmenų interpretatorius Fernandell, tai minėtas aktorius buvo priimtas specialioje audiencijoje pas papą Pijų XII. Jam buvo pareikštos simpatijos už gerą savo vaidmens atlikimą. Šis ir kiti faktai rodo, kad katalikų vyresnybė tame veikale nori įžiūrėti savo reikalų gynimą, nes visi žino, kad už nešališką meną katalikų bažnyčia nelinkusi ko nors liaupsinti.

Bet keistas reiškinys. Kai praėjusiais metais "Vienybės" atkarpoj buvo pradėtas spausdinti "Mažojo Don Camillo pasaulio" vertimas į lietuvių kalbą, tai pasiskaitęs tą vertimą vienas padorus pilietis parašė "Vienybei" laišką, kuriame pagrasė nustosias tą laikraštį prenumeruoti, jeigu jis nesiliausiąs tokių nešvankybų prieš bažnyčią spausdinti. Redaktoriui teko teisintis ir įrodinėti, kad tą veikalą pati bažnyčia remia. Panašių nesu-
pratimų, būdams, yra buvę ir kitomis kalbomis veikalo pasirodymo progomis.

Nežinau, dėl kokių priežasčių "Vienybės" vertėjas savo vertimo neišleido ir, rodosi, dargi atkarpoje jo nepabaigė spausdinti. Mane tačiau truputį nustebino lietuvių katalikų laikraščiuose pasirodžiusios žinutės, kad kunigas Sabaliauskas gavo iš autoriaus sutikimą ir verčia tą veikalą į lietuvių kalbą. Tos žinutės pasirodė po to, kai "Vienybės" vertimas buvo jau seniai spausdinamas atkarpoje. Vėliau knygos forma išėjo kun. Sabaliausko vertimas, pavadintas "Don Kamili-
lijaus mažasis pasaulis".

Kun. Sabaliausko vertimo neskaičiau. Savo nuomonę galėčiau remti tik matytu filmu ir "Vienybės" atkarpoje ėjusiu vertimu. Ir vienas ir kitas man paliko įspūdį, kad jokių atveju Giovanni Guareschi nėra prokatalikiškas. Kai kuriose vietose bažnytinės šventenybės traktuojamos net ciniškai. Kovodamas su komunistais, klebonas dažnai klausia savo bažnyčioje prie kryžiaus prikaltą Kristaus patarimo. Kristus nuo kryžiaus jam atsakinėja ir pats stato klausimus.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 15, 1954

Tie jų pokalbiai sukasi apie kasdienos smulkmenas ir nepasižymi nei išmintimi, nei šventumu. Panašius pokalbius tarp žmogaus ir ant kryžiaus prikaltą Kristaus mėgsta savo filmuose demonstruoti Rusijos bolševikai. Jų interpretacijoje koks nors kontrarevoliucionierius bėdos atveju kreipiasi į prikaltą ant kryžiaus Kristų. Bet pasirodo, kad Kristus yra bejėgis. Tada žmogus ciniškai palinguoja galva ir nueidamas pasako: "Matai, ir tu nieko negali".

Nors Don Camillo tokių išvadų neprieina, bet tie jo pokalbiai labai ryškiai primena rusų išradingumą. Sekant "Don Camillo" ir stebint to vardo filmą, gaunasi įspūdis, kad autorius šventenybę ir pagarbos vertą dalyką visiškai suprofanavo. Iš jo pasijuokė. Galima teisinti, kad Giovan-
(Nukelta į 7 psl.)

(Atkelta iš 5 psl.)

torius sukuria, įvesdamas naują leksikoną. Romanas perpintas vadinama "naujakalbe" (Newspeech), kurios žodyną sukuria pats autorius, kombinuodamas iš sudėtinių žodžių naujas sąvokas, kurios atsirado jau po revoliucijos kartu su technine pažanga. Kaip tik dėl to žodyno veikalas sunkiai išverčiamas į kitas kalbas.

Po Orwell mirties buvo išleisti vėlesni jo raštai. Iš jų paminėtini essay'ai: "Shooting an Elephant", "Such, such were the Joys" ir "England, your England".

Nežiūrint jo veikaluose dominuojamo satyrinio elemento, Orwell raštuose atsispindi gili šių dienų tragika. Senasis pasaulis neišvengiamai baigiasi, bet naujasis neša dar žiauresnę tvarką. — A. S.

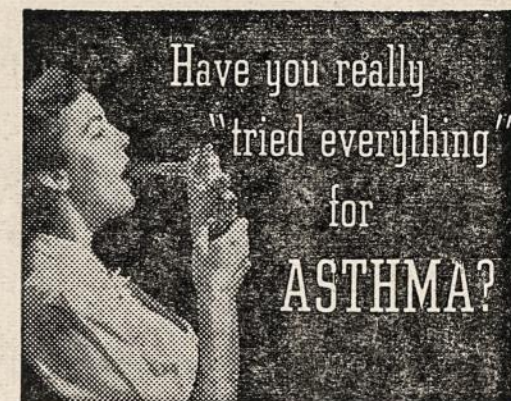
Prie "Naujienu" kai

priprasi—darbą, žinią,

—viską rasi.

Vasarvietė "N I D A"

Sav. PR. KALVAITIS
BEVERLY SHORES, INDIANA
Tel.: Michigan City 2-2711
LIETUVISKAS MAISTAS
ALUS IR VYNAS
GERA MAUDYMUISI VIETA



Try inhalation therapy with the
ASTHMANEFRIN®

Nebulizer and Solution 'A' Inhalant on a 10-day money-back guarantee. So easy to use—just inhale the mist-like vapor directly into the affected area. Let us tell you about the welcome relief thousands of users are finding with AsthmaNefrin after other means had failed.

TRAFICANTE BROS.

2301 W. Taylor Street
TAylor 8-9100

739 So. California Ave.
SACramento 2-0301

Open Monday and Thursday Evenings



AUTOMATIC DRYER

PROUDLY DISPLAYED AT

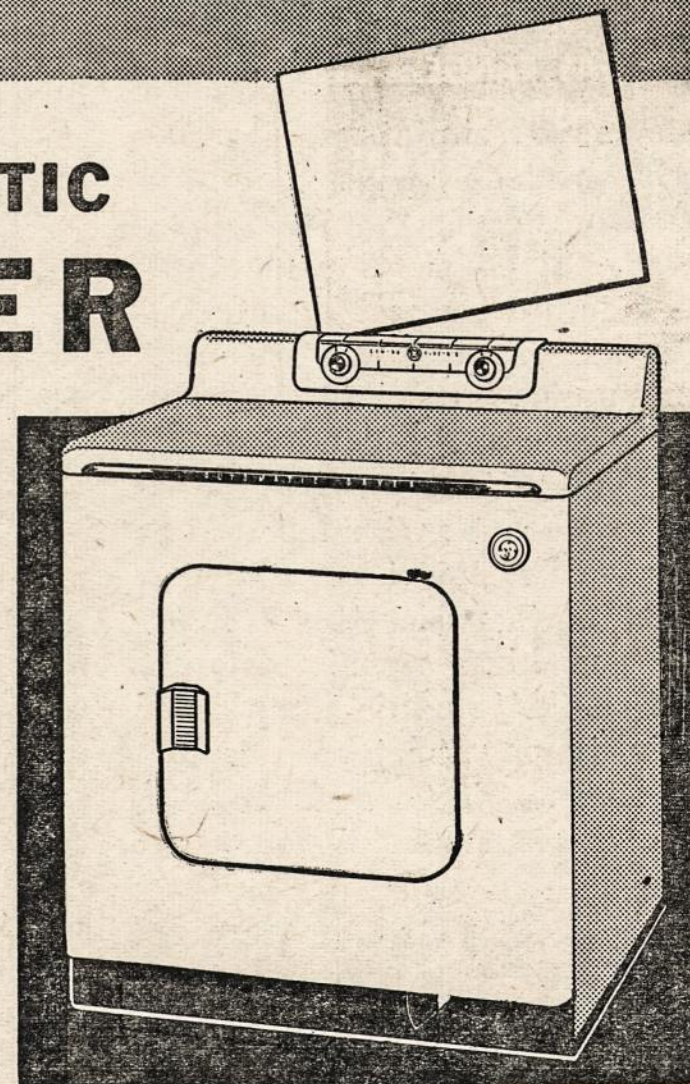
Guaranteed Electric

SAVE CLOTHES

"Better than Sunshine" drying means no bleaching, no insect spots or dirt. Playful children or dogs can't tear your clothes. Fresh, wrinkle-free drying always.

SAVE YOU

No more re-washing because of dust, rain, or snow. No heavy baskets of wet clothes to hang. No more clothespins or clotheslines. Clothes dry so smoothly you save on ironing.



EASILY INSTALLED

on 230 or 115 volt circuits



EASY TERMS

See this marvelous G-E Automatic Dryer Today at

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE AND FURNITURE COMPANY

2876 West Cermak Rd.

BIshop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

ni Guareschi teisingai pagavo italų, kurie juk dažnai pasikalba su Dievu ar su Madona, psichologiją, bet tai vistiek savotiškas cinizmas ir pasijukimas iš Dievo, nes juk žinome, kad žmogaus santykiavimas su Juo yra vidinis, dvasinis, mistinis ir neapsiribojąs praktinių kasdienos reikalų svarstymu. Kiekviena proga klausti Dievą, kokiomis priemonėmis sumušti savo priešą, pagal katalikų mokslą, yra šventvagystė.

Kitas reikalas, kuris tame veikale turėtų būti katalikams nepriimtinas, tai komunistų atvaizdavimas. Ten jie yra pažangūs, darbštūs, patrijotai, kurie visą laiką rūpinasi visuomenės gerove. Jų pusėje jaunimas ir energija. Jie valdo valsčių, stato visuomeninio pobūdžio įstaigas, kovoja už gerbūvį. Kai klebonas nori atgauti visuomenėje poziciją, tai net su Kristaus patarimu jis nieko geresnio nesugalvoja, kaip tik pamėgdžioti komunistus socialinėje srityje. Sekant turinį, apie komunistus gaunasi visai priešingas vaizdas, negu tas, kuris, pavyzdžiui, su-

sidaro, skaitant Vakaruose leidžiamą katalikų spaudą.

Tad, kuo tas veikalas katalikus sužavėjo? Manychiau, nebent aktyvumu, kurį parodo klebonas. Jis yra modernus žmogus. Karo metu jis kartu su komunistais dalyvavo partizanuose. Jis nesidrovi, reikalui esant, paimti į rankas kulkosvaidį arba ginčo metu savo priešus apdalyti antausiais. Manychiau, kad tokiu klebono aktyvumu ir radikalumu katalikų bažnyčios vyresnybė norėtų užkrėsti ir kitus klebonus, ir todėl veikala giria. Bet radikalusis G. Guareschi klebonas vargiai būtų suderinamas su mūsų įsivaizduojamo kuni-

go idealu. Kunigo, kuris laikinos žemiškos pergalės vardu, taip profanuotų amžinus bažnyčios moralės dėsnius.

Spaudoje pasirodė žinutė, kad "Mažojo Don Camillo pasaulio" autorius G. Guareschi pakliuvo į kalėjimą už savo juokų laikrašty atspausdintus šmeižtus prieš Italijos krikščionių demokratų vadą ir buvusį valstybės premjerą — De Gasperi. Toji žinutė dar labiau patvirtina nuomonę, kad minėtos knygos autorius nelabai linkęs tarnauti katalikų bažnyčiai. Tatai aišku, paskaičius ir "Don Camillo".

Man rodosi, kad G. Guareschi "Don Camillo" atvejas, ku-

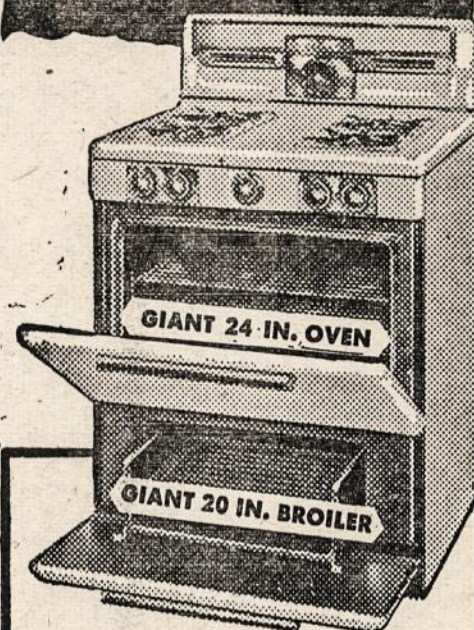
ris palietė ir neklaidingąjį papą, truputį primena Antano Škėmos "Šventosios Ingos" atveją. Gal ir Roma kada nors taip pasielgs, kaip vienas mūsų dienraštis, kuris, praėjus tam tikram laikotarpiui po "Šventosios Ingos" pasirodymo, savo skaitytojams pranešė, kad Inga yra nešventa.

— R. P., New Yorkas



Skaitykite "N-nas"

IT'S HERE!
CROWN
"SPACE SAVER 30"
30" GAS RANGE
with
KING SIZE OVEN



Imagine an oven 24" wide, 14" high and 18" deep—easily accommodates 6 pies, 8 cakes, 12 loaves of bread. With all this capacity range takes only 30" wide floor space.

All deluxe equipment including electric lamp, electric clock and chime timer, four center-simmer fuel saving top burners, 3 inches of insulation around oven, slide-out drawer type broiler, oven heat control.

SOLTIS
HOME APPLIANCES
& FURNITURE

2647 West 51st Street
HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND
THURSDAY EVENINGS

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 15, 1954



THE 1954

Whirlpool

ALL-FABRICS WASHER AND DRYER

Now, with these perfectly-matched Whirlpool units, enjoy exclusive, new *Guide Lite Control* of the greatest advantages in modern home laundering! At a touch, these work-saving "washday specialists" give you sunny-fresh Clinic-Clean washings . . . fluffy-soft, effortless drying . . . almost-human gentleness with even your most delicate fabrics. Own the Washer, the Dryer, or both Guide Lite Whirlpool beauties!

In WASHING...greater economy and cleaner clothes

- Re-use hot, sudsy water with super-thrifty **Suds-Miser**. **WASHER ONLY**
- Save additional water with new **Select-a-Level** filling.
- Wash clothes Clinic-Clean—so gently—with **Agiflow Action**.
- Get white, brighter ironing results with famous, extra-thorough **Seven Rinses**.
- Delicate Fabric Guide.
- **5-YEAR WARRANTY** on transmission.

Matchless Value!

GLASER'S RADIO and FURNITURE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MŪSŲ MOKYKLA

ILLINOJAUS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SAJUNGOS PEDAGOGINIS SKYRIUS
Redaguoja Klevas Girvilas, 5208 So. Morgan St., tel. Boulevard 8-8611.
Nr. 45 CHICAGO, ILLINOIS 1954.5.15

Stiprinama lietuvių kultūros pilis Europoj

Lietuviškos mokyklos pasi-reiškimai. Yra įvairių ir labai nepaprastų būdų kaip lietuvių visuomenė, išsiblaškusioj pasaulyje, tautinė mūsų mokykla steigiasi gauti realaus pasireiškimo. Didžiausia švietimo įstaiga bus Seserų Kazimieriečių Ginnazija (High School) mergaitėms Čikagoje. Nemažai yra išgarsinta Lietuvių Kolegija Italijoje, kaip ir Marijonų Kolegija, Thompson, Conn. Yra sporadinių atvejų, kaip kad Lituanistikos Mokykla Čikagoje, arba įvairios šeštadieninės mokyklos prie angliškųjų mokyklų, kurias lietuviai turi prie savo parapijų bažnyčių. Visus tuos reiškinius prašoksta Vasario 16 Ginnazija Vokietijoje. Tai yra vienintelė mokykla, kuri būdama ir sveitimame krašte, pajėgė lietuviškumą pastatyti pirmoje vietoje ir yra nusistačiusi tuo keliu eiti toliau.

Vasario 16 Ginnazija turėjo ruošti lietuvių studentus buv. Pabaltijo Universitetui, kuris anuo laiku davė lietuviams nemažai vilčių. Universitetui žlugus, ginnazijai tapo sunkiau, bet ji išliko. Ji reikalinga buvo lėšų, į tai atsiliėpė rėmėjų būreliai, kurie surenka lėšas ir pastoviai jas siuntinėja Ginnazijai. Net pavieniai asmenys yra pasiėmę mokinio išlaikymą, kaip rodo Dr. Stepono Biežio pavyzdys Čikagoje. Tos Ginnazijos buvimas liudija, kad mūmose tautinė sąmonė dar tebėra labai gyva ir tebėra stipri.

Vasario 16 Ginnazijos rūmai. Rūmų pirkimo byla tapo lietuvių kalbamu reikalu visame pasaulyje. Daugiausia dėl to kalbėta ir rašyta JAV. Galima būtų tatau laikyti nereikalingu susierzinimu, kenkimu tautiniam kultūros darbui, bet galima ir sakyti, kad tas "blogis" išėjo į gerą. Ginnazijos rūmų pirkimo lėšų sudarymas yra tapęs lietuvių visuomenės veiklos uždaviniu ir to pasėkoje yra prasidėjęs atitinkamas organizacinis judėjimas.

Buvimas ir išlikimas tokios ginnazijos, kaip Vasario 16, aiškiai priklauso nuo tikrumo, kad ji turės patalpas. Kai ji turės savo pačios rūmus, iš kurių niekas jos negalės išmesti, mokykla įgaus visokeriopo pasitikėjimo. Tą realią atramą ginnazija dabar turi: rūmai užpurti, bet pasidarė skola ir reikia sudaryti pinigai tai skolai apmokėti. Ir vėl atsiliėpia lietuvių visuomenė: atsirado naujas subruzdymas, spontaniškai plaukia aukos iš lietuvių kolonijų visuose kraštuose. Australijos lietuviai darbininkai aukoja net visos savaitės uždarbio sumą. Toronto lietuviai Kanadoje sudarė su-

ma, kad net vienos klasės sąlės aukotojo vardą įsigijo. JAV Clevelande, Čikagoje yra sudarę komitetai rinkti lėšoms ginnazijos rūmų skolai apmokėti. Visur pabrėžiama reikalingas išpirkiną padaryti laiku, dėl išvengimo skolos procentų ir dėl lietuviško prestižo: mūsų tauta yra susipratusi, vieninga ir pajėgi dirbti. Gerą to prestižo pavyzdį padarė Šveicarijoje inžinierius J. Stankus, surinkęs ten ginnazijai nemažą sumą pinigų. Yra visi daviniai tikėti, kad JAV lietuviai neatsilikis nuo torontiešių ir pasiūs aukas stambesnėmis sumomis.

Vasario 16 Ginnazijos Rūmų išpirkimo lėšos sudaryti įmanomiau yra ir dėl to, kad tai yra aiškiai nustatyta suma; ji yra jau ir sumažėjusi, nes pinigai siunčiami iš visur. Lietuviams čia yra to moralinio pasitenkinimo, kad įgyjama visuomenės nuosavybė, kurią globos Lietuvių Bendruomenės Vadovybė Vokietijoje ir kuria naudosis vienintelė lietuvių ginnazija. Būtų gražu, kad pasireikštų privati iniciatyva nupirkti ir paaukoti ginnazijai atskirus įrengimus, kaip muzikos instrumentai, mokslo kabinetų prietaisai, enciklopedijos bibliotekai, įrengimai pavienių klasių salių, modernūs prietaisai bendrabučio įrengimuose ir taip toliau. Juo bus sudėta daugiau lėšų, juo ginnazija bus geriau įrengta, — juo ji darys geresnį įspūdį, bus labiau mėgiama mokinių ir bus respektuojama krašto šeiminingų vokiečių, o savo kelių pasaulio lietuviai turės garbingai išlaikomą mokyklą.

Savas kultūrinis centras. Kai kurie mūsų laikraščiai, kai kurios organizacijos turi savo namus, juose savo įrengimus ir dėl to jos turi saugumą ir pasitikėjimą. Organizacijos ar įstaigos, kurios savo butų neturi, savo veikloj pakelia daug susitrukdymų. Suprantama yra, kad kiekvienas stipresnis visuomenės veiksnys deda pastangų įsigyti sau nepriklausomą būstą, o jau tuomi pat ir privatų turtą.

Vasario 16 Ginnazija yra visų lietuvių įstaiga. Ji yra aukščiau politinių pažiūrų, ji siekia bendriau, negu kuri pavienė religija, ir ji turi galimumo siekti toliau negu tautos sąvoka, nes joje gali rasti prieglobstį ir buvusiųjų Lietuvos valstybės mažumų nariai, pvz. žydai, rusai ir pan. Lietuvoje kėltoji kultūra buvo viso krašto žmonių reikalas, ir dabar Vasario 16 Ginnazija, simbo-

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 15, 1954

lizuodama nepriklausomojo gyvenimo tęsinį, yra visų dorų Lietuvos žmonių įstaiga. Jos darbas yra mokyti Vokietijoje tebesančius lietuvių vaikus, bet savo būvimu ji darosi ir kultūriniu centru visiems Europos lietuviams. Antai žinome, jog susilikvidavusiojo Pabaltijo Instituto bibliotekos lietuviškoji dalis ruošiamasi perkelti Ginnazijon. Vokietijos lietuvių bendruomenės veikimas taip pat koncentruosis ginnazijoje. Privatūs asmenys savo turtą galės dovanoti ginnazijai, galima bus daryti testamentiniai jai palikimai. Lituanistikos tyrinėtojai mokslininkai galės tenai rasti savo sričių medžiagos, lietuviams rašytojams ji duos akstinių ir idėjų. Lietuviai keliauninkai ten turės įdomią lankytiną vietą, o lietuviai visuomenininkai gaus ten impulso savo veiklą sustiprinti.

Čia buvo susakyta gana toli siekį samprotavimai, bet stebint tai, kas dabar vyksta mūsų visuomenėje, juntama, jog tai dar negana, dar ne viskas pasakoma. Rašytojai pirmieji duoda ženklą: honorarus už savo veikalus paskiria

Vasario 16 Ginnazijai. Toliau išgirsime, kad dailininkai siunčia ten savo kūrinus, knygų leidėjai skiria komplektus savo leidinių, o bus ir tylių žmonių, kurie ras vieną ar kitą dalyką ginnazijai paskirti, paaukoti. Tie rūmai virsta nelyginant namais šeimos, kurios nariai yra išsiskirstę, bet atsimeina bendrąjį savo būstą, jį gerbia ir nuolatos vienu ar kitu būdu savo prisirišimą pareiškia. Tie rūmai bus savi lietuvių namai, tauraus vyro Antano Giedraičio prižiūrimi, ir visi mes nuolatos ten savo dėmesį kreipsime.

Bolševikai puola ginnaziją. Lietuvos okupantų tikslas kuo veikliausiai išnaikinti lietuvių, padaryt juos maskolių vergais. Vasario 16 Ginnazijos sustiprėjimas yra skaudus smūgis jų propagandai, todėl jie griebiasi visokių būdų tai mokyklai kenkti. Nesistebėkime išgirde kurį ginnazijos šmeižtą; tai vis gali būti paslėptas ir taikliai nukreiptas bolševikų taktikos darbas. Remdami Ginnaziją, mes kovojame su Lietuvos okupantu, siekiame savo krašto laisvės. — K. G. (Tąsa 9-tam psl.)

VADOVAS Į SVEIKATĄ

Geresniam sveikatos išlaikymui nauja knyga
BUKITE SVEIKI

kurią parašė ir išleido Dr. Steponas Biežis, SLA Daktaras Kvotėjas. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: KAIP BŪTI SVEIKU IR ILGAI GYVENTI.

Ši svarbi knygą privalo rasti kiekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisiuntimu. Tuojau užsisakykite.

Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS

3241 West 66th Place Chicago 29, Ill.
Telefonas: REpublic 7-7868

NORMAN BURSTEIN KAILIŲ DIRBĖJAS

Buvęs Kauno mieste kailių dirbėjas
ATIDARĖ SAVO DIRBTUVĘ

- Priimama užsakymui nauji kailiai
- Pertaisomi seni kailiniai
- Priimama apsaugai per vasarą
- Lengvi išsimokėjimai.



**VISKAS ATLIEKAMA SAŽININGAI IR GREITAI
LIETUVIAMS YPATINGOS NUOLAI DOS**

Atsilankykite ir įsitikinsite!

5412 So. Ellis Avenue III aukštas
Susitarimui skambinkite telefonu: BUTterfield 8-0873

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas CENTral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

LIETUVĖS MOTINOS DRAMA

(Tęsinys iš 8-to psl.)

Lietuvė motina yra mums tapusi Vargo Mokyklos simboliu. Regime mes ją sėdinčią prie ratelio ir mukančią savo kūdikį tarti lietuviškas raides. Tai buvo seniai, ir tai jau kaip pasaka virsta.

Bet dabar mes vėl sakome, kad tik motina savo šeimoje gali išlaikyti lietuvių lietuvių; tik ji viena turi tą jėgą, kurios neįveikė caras, kurios negali įveikti joks kitas motinos priešas.

Ana praeities didvyrė motina, tampanti Lietuvos Laisvės simboliu, kovojo savo tėvynėj, natūraliuose savo namuose. Dabartinė motina yra tremtinė, ir keleriopa tremtinė; ji neturi tos tėviškės, kur gyvena jos senelių seneliai, neturi tų namų, kur ji pati yra gimusi ir augusi, neturi tos bažnyčios, kur pirmąsias savo maldas yra sudėjusi. Ir kas supras motiną, kai ji verkia svetima me krašte, kenčia skausmą svetimuose namuose, rauda sielos raudą svetimoje šventykloje?..

Kaip ji nekenčė, kaip neraudos, kad, antai, veda ji savo vaikelius į mokyklą, kuri yra nelietuviška, ir išdidus mokytojas, matydamas ją susikrimsiančią, niekšišškai pasako: "Nesirūpink, motin, nevargink savęs be reikalo. Tavo vaikai jau nebe tavo vaikai; jei šandien, tai kitą dieną jie tave vistiek apleis". Kur, kada ir kas yra taip motinai pasakęs? Kas yra drisęs motiną taip įžeisti? O šandien tai yra kaip ir neišvengiama tikrovė.

Motina su vieninteliu savo sūneliu keliauja traukiniu. Netikėtai ji susitinka su senais draugais. Ji nustemba, nudžiunga. Ji supažindina savo sūnų, bet tas padaro rūškaną veidą, kai į jį motina kalba lietuviškai. Pagavęs proga, jis pareiškia savo nepasitenkinimą motinai, nepagarbiai murma apie jos draugus. Ką ji gali daryti, kokią išeitį rasti? — Jokios. Ji gali tikėtai kentėti.

Motina su dukterimi važiuoja mieste tramvajumi. Ji ima ką patylomis dukteriai pasakoti, bet šioji jai angliškai prikiša: "Don't talk!" Motina nutilsta, bet jos širdį veria skausmas. Jos duktė gėdosi savo motinos kalbos, gėdosi savo namų, savo tautos kalbos. Tai baisu. Tai baisi drama, kurią motina savo sieloje išgyvena.

Savo maldas motina kalba lietuviškai. Ji mokė jų ir savo vaikus. Bet mokykla katekizuoja vaikus jau nelietuviškai, jie eina į nelietuviškas pamaldas, jie traukiasi nuo to, kas bažnyčioje motinai yra taip brangu ir taip sava... Ir jai belieka melstis ir kentėti.

Kas gali daugiau kentėti už motiną, išstumtą iš savo gimtųjų namų, iš savo tėvynės, iš natūralios aplinkos ir išvartą į tremtį, į skriaudžiamųjų, išnaudojamųjų ir niekinamųjų stovyklas, o paskui į tariamąjį laisvąjį pasaulį, kur ji turi savo vaikų netekti? Kiek ji yra

aukojojusi tame kalvorių kelyje, kiek kentėjusi ir kiek mel-dūsis, ir po to visa, dabar anas laisvojo pasaulio atstovas jai pasako: tavo vaikai jau nebe tavo vaikai... Ji gyvena dėl vaikų, kurie jau nebėra jos... Už ką ji taip įžeidžiama! Už ką!..

Motina netenka savo vaikų, o mes vis dėlto sakome, kad tik motina savo šeimoje tegali išgelbėti tautai jaunąją kartą. Mokykla ir bažnyčia stoja prieš tautinį pradą, ir mes sakome, kad tik sąmoninga ir susipratusi šeima tegali atsispirti prieš plūstančią nutautinimo bangą. Motina ir tėvas dirba fabrike, namie jie tik paskubos ruošoje esti drauge su savo vaikais, o mes sakome, kad tėvai privalo duoti savo vaikams pirmąjį mokymą ir pirmąjį tautinį sąmoninimą.

Daugiausia nudirba tas žmogus, kuris niekad laiko neturi. Ir motina išgyvens savo dramą, kad ir nematūraliai savo jėgas įtempdama. Motina žino tą tiesą, kad netekęs tautinio susipratimo jos vaikas gali patekti susmukusios dorovės įtakon. Tautinis idealizmas išlaiko individą idealo aukštumoje. Motina savo kovą laimės, ji savo vaikus išgelbės nuo pražūties, bet kad lengviau jai būtų kovoti, ji turi pavartoti ir taiklų ginklą, — turi skaityti pedagoginę literatūrą.

MOKYTOJAI! Neužmirškite visur ir kiekviena proga priminti savo draugams ir savo pažįstamiems, jog jau yra galima įsigyti VLIKo išleistą mokytojo Vaelevo Čičiūno knygą "TAUTINIS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE". Tai yra vienintelis vadovas, nušviečias išsamias priemones kaip auklėti tautinėje dvasioje, gyvenant svetimame krašte.

NEW! Playtex Baby Lotion with CHLOROPHYLL



At last! A Baby Lotion with Chlorophyll! Pure PLAYTEX Lotion keeps your baby's skin soft and smooth... guarantees no diaper rash — or money back. For your sweet and lovely baby—get PLAYTEX Lotion—today!

TRAFICANTE BROS.
2301 W. Taylor St. TAYLOR 9-9100
739 So. California Ave. SA 2-0301
Open Monday and Thursday Evenings

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 15, 1954

PERFORMANCE and ECONOMY!

FAIRBANKS-MORSE

DEEP WELL SUBMERSIBLE PUMP

ECONOMY

Only ONE pipe of SMALLER diameter used inside well casing — does work of two.

Uses smaller motor — saves power.

No jets, rods, shafts to add to cost.

Pushes water up pipe — lowers power demand.

Quality construction — made of corrosion-resistant bronze and stainless steel. Impeller and motor shafts of lifetime stainless steel.

Easily, inexpensively removed if repairs are ever needed. If water level falls, no need to pull pump. Just add more lengths of pipe.

PERFORMANCE

Delivers up to 720 g.p.h. at a 300-foot setting — more at shallower settings.

Operated entirely submerged — both pump and motor.

Pump never needs priming.

No motor or pump noises, or vibration.

Water cooled — water lubricated.

Pressure tank may be set over or away from well.

Service lines may be cut in below frost line.



B & M

PLUMBING & HEATING SUPPLIES

5856-58 So. Ashland Ave. GROVEHILL 6-1204

Open Monday and Thurs. Evening Till 9:00. Sat. Till 5:00.



SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerasite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patyrimo ir draugiško pataravimo.

DISTRICT SAVINGS

Štabas kalba lietuviškai and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

GARSINKITES NAUJIENOSE

Bažnyčia apie žmogaus kūno kilmę

1953 m. Romoje buvo išleista knyga "Dievas ir Žmogus", kurią parašė prelatas dr. F. Bartkus ir kanauninkas dr. P. Aleksa. Ši knyga yra platus katalikų tikėjimo tiesų ir prievolių rinkinys (katekizmas). Ten po kiekvieno atsako į turimą galvoj klausimą duoti labai suglausti paaiškinimai.

Santykiai Dievo ir žmogaus nėra tokie paprasti, kokie jie atrodo mažai svarstantiems eiliniam papiečiui. Katalikų tikybos mokslas toks platus ir sudėtingas, kad minėtoji knyga, nors ir turi 500 puslapių, atrodo lyg būtų trumpa santrauka kūrinių, susidedančių iš keliolikos tomų. Knygos "Dievas ir Žmogus" turinys nukreiptas ne tiek į skaitytojo protą, kiek į jo atmintį. Jis turi arba priimti ten duotus atsakus, arba atmesti. Paaiškinimai po atsakais beveik neišsina iš rėmų, nurašytų iš šv. Rašto posakių. Tik retkarčiais pasitaiko samprotavimai tam tikroms išvadoms daryti. Kokio mokslinio lygio yra autorių aiškinimai, liudija kad ir šis išrašas:

"...kiek metų praėjo nuo žmogaus sukūrimo iki dabar, Dievas mums to neapreiškė, o mes patys susekti neįstengiame. Mokslininkai visai čia spėlioja. Vieni mano, kad keli šimtai tūkstančių metų, kiti, kad tik kelios dešimtys tūkstančių, bet tikrų žinių nėra ir, greičiausia, niekuomet nebus. Bet atrodo, kad labai daug tūkstančių metų vis tik negalėjo praėti, nes per tą laiką žmonės būtų taip pasidauginę, jog jau seniai būtų pritrūkę jiems vietos žemėje. Juk žinoma gerai, kaip jie padaugėjo per paskutinį tūkstantį metų, o ką bešnekėti jau, jei tų tūkstančių būtų buvę keli šimtai ar net ir kelios dešimtys? (72-73 pusl.)

Visiems, kas domisi tikybiniais dalykais, knyga "Dievas ir Žmogus" naudinga. Ir katalikas ir kitatikiškas ras ten tikrų žinių apie tai, kas esminio ir šiaip svarbesnio yra kat. Bažnyčios moksle. Skaitydamas tą knygą, katalikas sustiprins savo tikėjimą, ateistas gi ten rās dar stipresnę uolą savo įsitikinimams. O turinčiam neaiškumų tikybiniais dalykais, toji knyga prinokins jo abejones, ir jis taps arba kietu (ortodoksu) kataliku, arba visiškai nutols nuo Bažnyčios.

Šešėlyj tarp įdomių ir žmonijos kultūrai pažinti svarbių teologijos mokslo tiesų bei paslapčių, yra įterptas reikšmingas knygos autorių pasisakymas apie žmogaus kūno kilmę. Jiems, tarsi netyčiomis, išsprūdo prasitarimas, kad žmogaus kūnas kartais gali būti ir iš gyvulio išsivystęs.

Knygos autoriai rašo:

"Paskiausia Dievas sukūrė regimojo pasaulio vainiką ir tarp regimojo ir neregimojo

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 15, 1954

pasaulio jungtį—žmogų", "Dievas betarpiškai sukūrė du žmones tiek sielos, tiek kūno atžvilgiu". "Ir Dievas tarė: padarykime žmogų iš mūsų pavėslių ir panašumų. Paskui iš žemės padarė jis žmogaus kūną ir įkvėpė į jį gyvybės dvasią... Taip sukūrė Dievas pirmutinį vyrą, kurį pavadino Adomu. Moterį gi jis sukūrė iš Adomo". (73 psl.)

Toliau autoriai aiškina:

"Tokios tat yra apreiškimo suteiktos žinios apie pirmutinių dviejų žmonių sukūrimą. Deja, jos ne visiems patinka... Kiti, pripažindami ir Dievą ir apreiškimą, vis tik sako, kad

žmogus kūno atžvilgiu išsivystęs iš gyvulio ir tik tada, kai jis jau pasiekęs tokio tobulumo, jog galėjusi būti jam duota dvasinė siela, Dievas ją jam suteikęs, ir tuo būdu sukūręs žmogų. ŠITAS TVIRTINIMAS NĖRA BAŽNYČIOS PASMERKTAS, bet jis niekuo neparemtas.... todėl nėra reikalo nei prasmės dėl nepagrįstų spėlojimų atsakyti nuo apreiškimo liudijimo". (74 psl.).

(Paskutinysis autorių posakis palieka skaitytojo mintyse abejonių pastovumą Bažnyčios mokslo. Pagal autorių išsina: jei būtų reikalas, arba jei būtų spėlojimas pagrįstas, tai galima atsakyti nuo Dievo apreiškimo.)

O palyginti neseniai ten, Lietuvoj, ir čia, Amerikoje, dvasi-

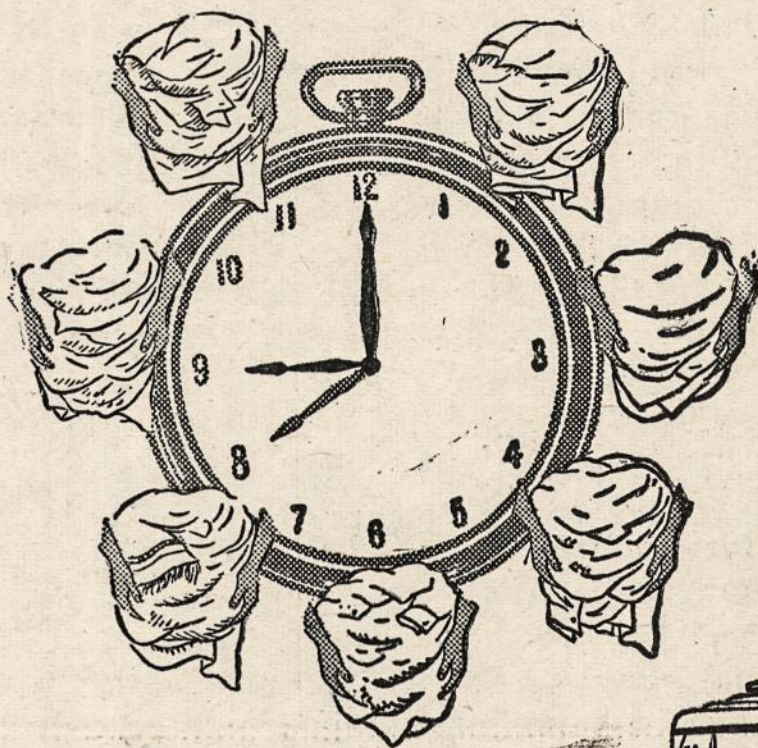
ninkams "buvo reikalas" žodžių ir raštu smerkti tuos, kurie buvo įsitikinę, kad žmogaus kūnas gyvuliškos kilmės. Jiems buvo prasmė vadinti evoliucionistus gyvuliais, šliuptioniais ir panašiais paniekos žodžiais.

Dabar gi paaiškėjo (vyskų patvirtinta "Dievas ir Žmogus" knyga tai liudija), kad Bažnyčia nėra pasmerkusi tvirtinimo, kad žmogaus tolimiausias protėvis yra besielis gyvūnas. Taip tvirtinti nebuvo ir nėra nuodėmės nei Dievo nei Bažnyčios atžvilgiu. Anie uolūs dvasininkai neturėjo tikybinio pagrindo užgaulioti kitaip įsitikinusiųjų.

Nors knygoje "Dievas ir Žmogus" viskas aiškiai pasakyta, vienok kyla abejonių. Tiek žy- (Tęsinys 11 psl.)

The fastest way to wash

clothes
clean /



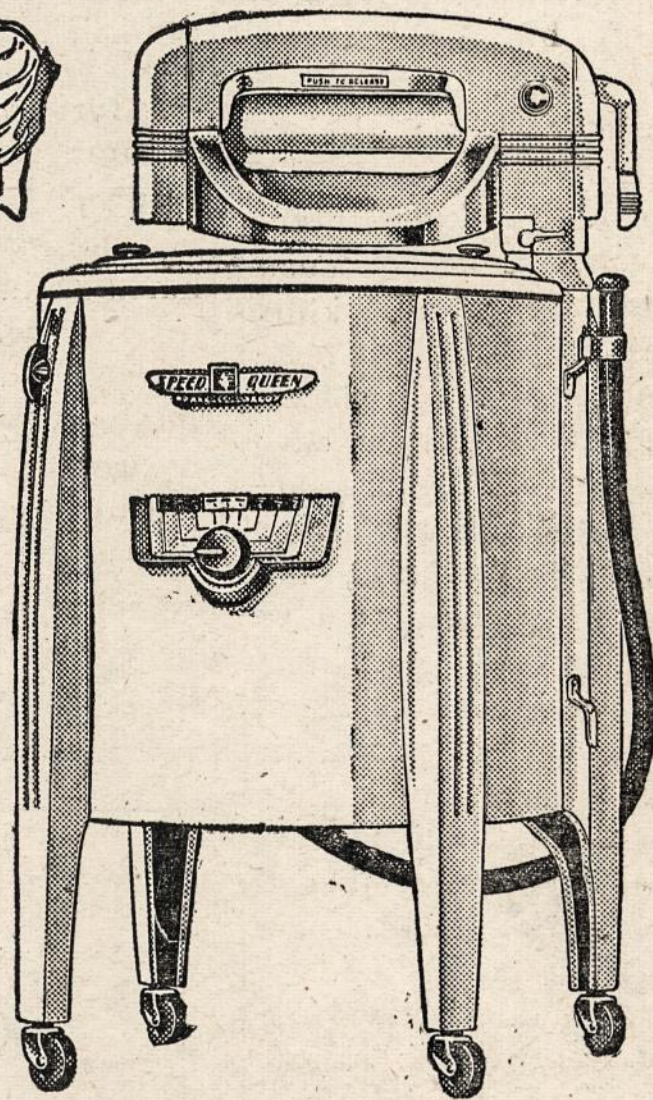
WASHES UP TO 7 LOADS PER HOUR

With a Speed Queen, you can whisk through a 7-load washing in one easy hour. Thanks to Speed Queen's Bowl Tub Agitator principle — plus double walls to keep water hot!

And the most wonderful part of it all is that every load comes out thoroughly clean! For speed, clean clothes, economy of operation, and dependability — no other washer can beat a Speed Queen.

WITH YOUR

Trade-in \$119.88
Regular \$149.95



SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St.
HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?

DANTŲ PLOKŠTELĖS

pataisomos ir stipriai įstatomos.
Sužaloti dantys pataisomi,
o nuotrupos išlyginamos.

— 1 valandos darbas —

State Dental
Plate Laboratory

1635 W. 47th St. YArds 7-4499
639½ W. 63rd St. WE 6-2608
944 W. 63rd. WA1brook 5-2558

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?



— 1 valandos darbas —

Cleveland Dental
Plate Laboratory

2326 So. Cicero Ave. OL 2-7263
456 W. North Ave. MI 2-6221
404 E. 47th Street. AT 5-6880
160 Milwaukee Ave. HU 9-3242

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?

DANTŲ PLOKŠTELĖS

pataisomos ir stipriai įstatomos.
Sužaloti dantys pataisomi,
o nuotrupos išlyginamos.

— valandos darbas —

A-1 Dental
Plate Laboratory

22 W. Madison, Room 223,
DE 2-6804
1587 W. Ogden Ave. MO 6-3733
1425 Wilson Ave. LO 1-9280
2003 W. Lawrence SU 4-8708

(Tęsinys iš 10-to psl.)

dui, tiek krikščioniui, kurių tikėjimas tam tikrais taškais kietai rymo ant šv. Rašto, ypač Mozės knygu, evoliucijos dėsnių žmogaus atveju jiems nepriimtinas.

Štai keletas trumpų pastabų.

1) Knygoj "Dievas ir Žmogus" parašyta:

"Pirmaeilis šv. knygu autorius yra Dievas. Dievas negali nei pats klysti, nei kitų klaidinti, todėl visa, kas parašyta tose įkvėptose knygose yra gryniausia tiesa", (22 psl.) "Suprasiti Dievo apreikštas tiesas ir aiškinti jas turime taip, kaip jas supranta ir aiškina kat. Bažnyčia". (33 psl.) "Bažnyčia negali skelbti nieko, kas būtų šv. Raštui priešinga". (34 psl.).

Jeigu Dievas per Mozę pareiškė, kad jis betarpiškai pats sukūręs pirmuosius vieną vyrą ir vieną moterį, kurie buvę vieningi žmonijos tėvai, tai kiekvienas, kuris tvirtina kitaip apie žmogaus kilmę, aišku, neigia Dievo apreikštą tiesą. Tiesa gi iš viso tik viena: arba žmogaus kūnas yra Dievo betarpis kūrinys, arba jis kilęs evoliucijos keliu iš gyvulio. Visa, kas prieštarauja Dievo apreikštiems įvykiams bei tiesoms, yra klaida ir kaip tokią, ji turi būti Bažnyčios pasmerkta.

2) Nužeminimas žmogaus tolimųjų protėvių iki gyvulio pažeidžia tikinčiojo dorovinius ir estetiškus jausmus ir mažina jo vertę. Iš gyvulio kilusio žmogaus santykiai bei ryšiai su Dievu negali būti tokie skaidrūs ir artimi kaip žmogaus, išėjusio su kūnu ir siela betarpiškai iš paties Dievo "rankų".

3) Šv. Rašte parašyta: "Dievas tarė: padarykime žmogų iš mūsų paveikslą ir panašumą..." Tada buvo sukurtas vyras, kuris turėjo panašumo į Dievo paveikslą. Taip pat ir Dievas turi panašumo į žmogaus pavidalą. Nuo seniausių laikų krikščionių menininkai ir mokslininkai vaizduoja bei mąsto Dievą esant senu rimtu vyru, kuris myli, rūstina, baudžia, gailisi ir t.t. Žodžiu, visi gerieji žmogiški jausmai ir išmintis, tik dieviškai didingi ir tobuli.

Iš gyvulio išsivystęs žmogus, nors ir turėtų antgamtinę sielą, negali turėti to panašumo į Dievą, kurį turėjo Dievo sukurtas Adomas.

4) Žmogaus kūno išsivystymo iš gyvulio atveju, tokių pusiaugyvulių, pusiau žmonių (antropoidų, hominidų), turėjo būti ne viena pora (Adomas ir Jieva), bet plati giminė, ar net visas porūšis tų žmogėnų. Tada Dievas bus įkvėpęs nemarią sielą visiems tiems, reikalingo tobulumo pasiekusiems žmogėnams. Tobulumo požiūriu jie nesiskyrė vienas nuo kito. Tat juos visus tektų patalpinti į rojų, pavesti žalciai sugundyti juos, kad nusidėtų Dievui ir t.t. Tai aiškus prieštaravimas šv. Raštui. Arba reikėtų pripažinti, kad Adomo ir Jievos tikrovė visai ne-

buvo, kad jie yra senovės žydų pasaka (mitas), išmisas. Kartu su jais yra išmisas ir rojus, ir žalčys, ir uždrausto medžio vaisiai ir... pirmpradė nuodėmė. Argi gali katalikas neigti pirmpradės nuodėmės dogmą, kuri yra vienas iš keršinių katalikybės akmenų. Juk tada prisieitų žaloti ir kitas su pirmpradė nuodėme susijusias dogmas: Dievo Sūnaus įsikūnijimo, nekalto prasidėjimo, žmonijos atpirkimo ir kt. dogmas.

5) Jei tam tikra gyvulių rūšis pasiekė tinkamą tobulumą antgamtinei sielai priimti, tai išeina, kad tie gyvuliai išsivystė iš žemesnių zoologinių požiūriu savo protėvių, o šie iš dar žemesnių, kol tuo būdu bus pasiekta pradinė gyvybės užuomazga. Tat nuoseklu ir būtina tikinčiam daryti išvada, kad visa gyvunių bei augmenijų priklauso evoliucijos veiksmui, kad evoliucijos įstatai vyks ir ateityje. Tada išeitų, kad Dievo pasaulio kūrimas dar nepabaigtas, dar jis toliau vyksta. Šv. Raštas gi aiškiai sako, kad pasaulis užbaigtas kurti ir Dievas dabar, septintoj dienoj, ilsisi.

6) Katalikui visiškai nesuprantama, kas yra anų laikų gyvulių tobulumas, reikalingas nemariam sielai priimti, apie kurį pranešė "Dievas ir Žmogus" knygos autorius. Katalikas turi spėlioti, kad tasai tobulumas yra anų žmogėnų (antropoidų) psichiniai sugebėjimai įgyti evoliucijos keliu kartu su jų kūno anatominiiais ir fiziologiniais pakitėjimais, atseit, instinktais, jausmais, atmintis, vaizduotė, gal šiek tiek ir proto.

Tada katalikas turi manyti, kad jo vidiniam gyvenime pasireiškia dviejų rūšių veiksniai: 1) evoliucijos keliu įgauti psichiniai sugebėjimai, arba taip vadinama gamtinė, gyvulinė (vitalinė), žmogiškoji, psichologinė "siela" ir 2) antgamtinės kilmės nemari dvasinė būtybė, kuri turi buveinę žmogaus kūno gyvybei, ir turi bendrą gyvenimą su ana laikina žemiškąja "siela". Dieviškoji, antgamtinė siela-būtybė ir gyvulinė, gamtinė siela-psichika nesiderina kataliko sąmonėj. Jos negali būti atskirtos viena nuo kitos. Jos neišskiriamos. Siela viėnalytė. Šv. Rašte pasakyta: Dievas įkvėpė Adomui į šnerves gyvybės kvapo ir jis tapo siela gyvoji.

Tūlas kunigas, o juo labiau teologas turi daugiau ir rimtesnių sumetimų, dėl ko katalikui nepriimtinas evoliucijos dėsnių gamtoj ir žmonių bendruomenėj.

Jei uoliai tikinčiam katalikui nepriimtina žmogaus kūno kilmė iš gyvulio kaip priešinga kai kurioms tikėjimo tiesoms, tai kodėl Bažnyčia šiandien jau nebesmerkia tos tikėjimą liečiančios klaidos (herzijos)? Į šį klausimą atsako kun. M. Vaitkus, poetas ir atsiminimų rašytojas, dienrašty "Draugas" sausio 30 d., 1954 m.

II — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 15, 1954

Recenzuodamas knygą "Dievas ir Žmogus" jis rašo:

"...prieš pat pirmąjį Pasaulinį karą Vokietijos katalikų bendrajam suvažiavime Würzburgo tenykščio universiteto rektorius paskelbė (žinoma, su vyskūpų žinia), jog anoji žmogaus kilmės hipotezė nėra priešinga mūsų tikėjimui ir tiek, kiek ji bus pagrįsta, bus leista priimti."

"Pagaliau 1950 m. vasarą popiežius Pijus XII savo rašte į dvasininkiją veido viešai skelbti, kad kalbamoji hipotezė nėra jau tokia visai nepagrįsta ir, jei apreikšimas būtų buvęs kitą palydijęs, šv. Tėvas būtų kitaip prabilęs".

Dabar jau galime būti daugiau tikri, kad kat. Bažnyčios dvasininkija daugiau nebesmerkia ištikinusių žmogaus kūno kilmę iš gyvulio, nors šv. Raštas kalbėtų ir ką kita. Atrodo, Bažnyčia jau palinkusi priimti kaip tiesą evoliucijos dėsnių žmogaus kūno atveju ir kiek kitaip nuaiškinti rojus Adomo ir Jievos kilmę. Išeina, knygos "Dievas ir Žmogus" autoriaus bei katekizmo tvirtinimas, kad Dievas betarpiškai sukūrė pirmutinius vyrą ir moters kūnus, jau nėra tikroji, neginčytina tiesa, bet tai yra tik netinkamas šv. Rašto minties supratimas. Taip pat ir mano pasaulietiškos pastabos prieš priėmimą evoliucinės žmogaus kūno kilmės, matomai, taip pat neatlaiko teologinės kritikos akivaizdžiai aukščiau suminėto popiežiaus aplinkraščio dvasininkijai.

Tačiau vis vien braunasi įkyrus klausimas, dėl ko popiežius Pijus XII, kuris paskel-

bė dogmą Dievo Motinos pačiam liberalizmui žmogaus kūnui neatsparus pasaulietinio mliberalizmui žmogaus kūno kilmės klausimu. Juk dar gyvi tie, kurie netaip tolimoj praeity žemino panašaus isitikinimo išpažintojus lietuvius.

Čionai tėra vienas atsakymas: gamtos mokslų pažanga ir žinių pasiskleidimas platesniuose žmonijos sluoksniuose.

Nuo laiko, kada pusiaužmogis tapo žmogum, jis skynė ir skynė vaisius pažinimo, kas gera ir kas bloga, kas tiesa ir kas klaida. Jei jis nebūtų turėjęs sugebėjimo didinti žinių kiekio, jis būtų ir likęs žvėrin-gyvuliu, kuris gyvena vadovaujamas vien instinktų, neturi sąmonės, nežino sąžinės balsų, nesugeba kurti ką nors nauja.

Dvidešimtam šimtmetį antropologija, archeologija bei proistorė kartu su kitais mokslais įgijo naujų patikrinamų duomenų (suakmenėjusių se-

(Tęsinys 12 pusl.)

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius
čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUŽIAI
GYDUOLĖS
ir t. t.

Jūsų giminės gauna be
jokių jiems išlaidų

CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WAbash 2-9354

Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

Vestuvėse, krikštynose, pobūviuose ir namuose tinkamiausia vartoti yra

LIETUVIŠKI SALDAINIAI

KAUNAS, VILNIUS, PALANGA VARD AIS ŠOKOLADINIAI, VAISINIAI, ŠALTMETINIAI, KARVUTĖ IR KITOKIOS RŪŠYS.

Reikalaukite visose lietuviškose maisto krautuvėse ar tiesiai iš gamyklos.

Rašykite:

MR. STASYS PETRAUSKAS, 836 W. 33rd Place, Chicago 8, Illinois.

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS
PROBLEMAS

DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI
SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno
pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų
ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel. VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI



PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, - TURĖSI RYTOJ!

Taigi pradėk taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje.

BRIGHTON SAVINGS moka 3% pelno

Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.

Telefonas: LAFAYETTE 3-8248

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad. Antradien. Penktadien. ir Šeštadienį 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų.
Trečiadien. 9:00 ryte iki 12 val. diena. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak.

GARSINKITES NAUJIENOSE

(Tęsinys iš 11-to psl.)

nienų) spręsti, kad tolimiausiai žmogaus protėviai gyveno beveik milijoną metų prieš ir buvę pusiau žvėries, pusiau žmogaus pavidalo. Jie net nemokėjo ugnies kurenti.

Prieš 50 metų beveik visa lietuvių katalikiškoji šviesuomenė tikėjo, kad Dievas sukūrė pasaulį maždaug 4000 metų prieš Kristaus gimimą. Dabar katalikiškame laikrašty "Drauge" dedami straipsniai apie tai, kad Žemės planeta yra apie du bilijonus metų senumo. Tada Darvino (gyv. 1809-1882) gyvūnų evoliucijos bei žmogaus kilmės teorija buvo tikras siaubas katalikams, panašiai kaip ir socializmas. Šiandien gi dėsningumas augmenų bei gyvūnų kitéjimo ir jų vystymosi raida iš žemesniųjų į aukštesniuosius zoologiniu požiūriu jau niekeno nebejaudina, nes tai yra "tokia Visagalio valia pasaulį kuriant."

Panašiai sunkioj būklėj kat. Bažnyčios vadovybė buvo prieš 400 metų, kada Kopernikas (gyv. 1473-1543) ir kiti mokslininkai skelbė, kad Žemės planeta nėra visatos centras, o tik mažas palyginamai medžiagos kamuolys, besikreijęs aplink saulę. Tokis tvirtinimas atrodė masei tikinčiųjų aiškių aiškiausia nesąmonė, Dievo tiesas bei garbę mažinanti klaidatykystė (herezija). Apskųstas inkvizicijos teismui mokslininkas Galilei (gyv. 1564-1642) buvo verčiamas atsisakyti nuo tos herezijos.

Ir kaip galėjo Bažnyčia nesi-priešinti, kada šv. Raštas sako, kad pradžioj Dievas sukūrė dangų ir žemę. Jo dvasia pleveno tamsoj virš vandens gelmių. Paskui Dievas iš tamsos išskyrė šviesą. Savaimė aišku, kad Žemė negalėjo skrieti apie saulę, kuri dar nebuvo sukurta. Viduramžio krikščionis negalėjo leisti sau pamanyti, kad Žemė nėra visatos centras jau vien dėl to, kad dangaus ir pragaro būtybių dėmesys visą laiką nukreiptas į Žemės gyventoją žmogų. Žemėj ėjo ir tebeina Dievo-kūrėjo kova su velniu-ardytoju dėl kiekvienos sielos. Tikslu nugalėti velnią ir laimėti daugiau nuskaidrintų nemarių sielų, Dievo Trejybės antrasis asmuo — Sūnus pasi-aukojo Žemės žmonių reikalui. Dievas asmeniškai atėjo iš antgamtės į Žemę, įsikūnijo į žmogaus prigimtį, atskleidė išsigelbėjimo, išganymo bei amžinos laimės paslaptį, bet velnio talkininkų jis buvo nubautas už tai mirtimi ir t.t.

Ši Dievo Trejybės auka turėjo įvykti ne kur kitur, bet tikram pasaulio centre. Dievo garbės pažeminimu yra prielaida, kad Betliejus, Golgota ir kitos šventos vietos kartu su vienintele šventa apaštališka, katalikiška Bažnyčia būtų ant mažutėlio medžiagos kamuolio, kuris skrieja apie saulę, ir kuri savo ruožtu lekia į beribes dausas.

Paneigimas Žemės nejudo-

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 15, 1954

mybės turėjo atrodyti griovimu Dievo sukurto pasaulio pastato bei jo santvarkos.

Tačiau, "pradėjus" žemei suktis bei skrieti, jokių sukrėtimų religiniam gyvenime neįvyko. Socialiniai bei turtiniai žmonių santykiai Žemės judėjimo nebuvo paliesti, tai visiems buvo lengva susigyventi su mintimi, kad Žemė, palyginamai, yra tik dulkė didžiulių žvaigždžių milijoninėj šeimoj. Kas gi būtų likę iš kat. Bažnyčios, jei ji, remdamasi šv. Raštu, dar ir šiandien gintų Žemės nejudomybę?

Panašiai ir šiais laikais, Bažnyčia jau pradeda nesipriešinti evoliucinei žmogaus kilmei.

Proistorės bei antropologijos mokslų duomens metai iš metų labiau įtikina platesnius žmonių sluoksnius, kad Jėvos sukūrimas iš Adomo šonkaulio ir kiti panašūs dalykai yra senovės žydų tautosakos meninis kūrybinis išmislas. "Dievas ir žmogus" knygoj pranešimas apie Bažnyčios pasmerkimą evoliucijos šalininkų ir paminėtas popiežiaus pasisakymas liudija, kad pribrendo reikalas palengva keisti pažiūrą į betarpį Dievo sukūrimą pirmųjų žmonių kūnų. Žmogaus kūno kilmė iš gyvulio "bus Bažnyčios leista priimti kiek ji bus pagrįsta".

Išeina, mokslas kai kada

duoda nurodymų teologijai.

Nelengva dvasininkui ar pasauliečiui katalikui priimti mokslo išvadas, kurios liečia opiuosius amžiais įsisenėjusius tikėjimo dalykus. Bet popiežiaus autoritetas šiuo konkrečiu atveju vers juos susilaikyti (nors ir nenorėtų) nuo žeminimo bei neapykantos reiškimo tiems, kurie įsitikinę, kad kūno atžvilgiu žmogus yra išdava evoliucijos įstatymo, vykstančio gamtoje. Lietuvių tautoje tokių yra nemažai. Todėl tenka pasidžiaugti, kad jau šalinamas dar vienas židinys piktiems jausmams ir savitarpinei nesantaikai kilti mūsų visuomenėje.

NEW G-E REFRIGERATOR WITH REVOLVING SHELVES

PUTS ALL
FOOD
AT YOUR
FINGERTIPS!



ONLY G-E
GIVES YOU
REVOLVING
SHELVES...

PLUS

ALL THESE NEW FEATURES!

- ★ fold away bottle racks
- ★ ice cream rack—juice can dispenser
- ★ adjustable door shelves
- ★ mini-cube ice trays

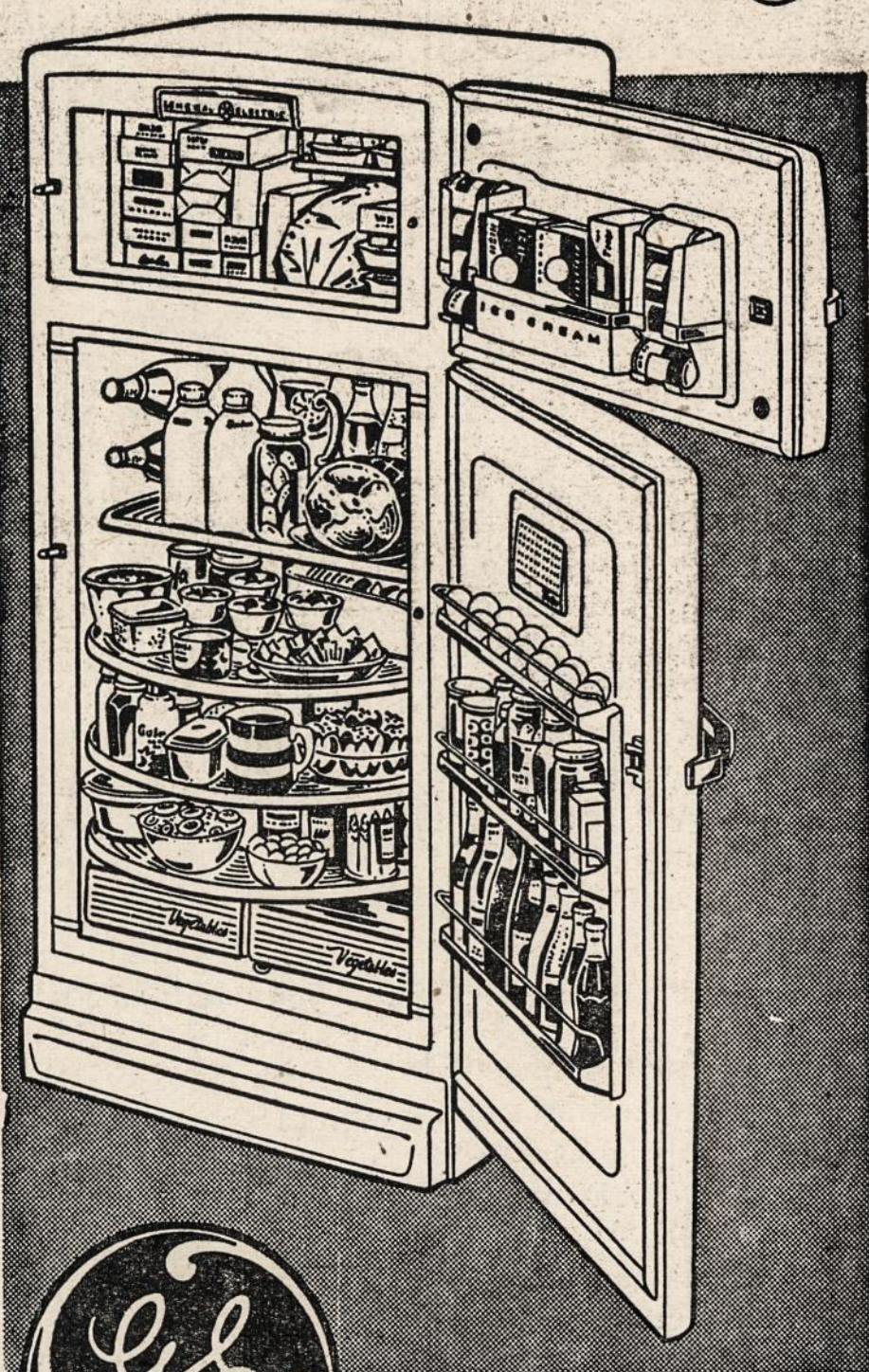
EASY
TERMS

After Small Down Payment

Two separate appliances
in One cabinet!



A big automatic defrosting refrigerator...
and a true zero-degree freezer that holds up
to 89 packages of frozen foods!



MODEL LH-121L 12.1 CUBIC FEET



REFRIGERATOR-FREEZER
COMBINATION

SOLTIS

HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St.
HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND
THURSDAY EVENINGS